

บรรณานุกรม

ครุศาสตร์, คณะ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ข้อเสนอในการฝึกสอน หน้า ๒ - ๘.

นิยม ศรีโสภาก และเพื่อน บัณฑิตนักเรียนระดับมัธยมศึกษา รายงานประกอบการศึกษา
เนื่องในการอบรมเตรียมผู้บริหาร กรมวิสามัญศึกษา ระหว่างวันที่ ๑ มิถุนายน
ถึง ๒๕ สิงหาคม ๒๕๑๐.

นำทรัพย์ จันทร์หอม ความมุ่งหวังของนักเรียนต่อครูในเรื่อง การลงโทษและการให้รางวัล
ปริญญาโท วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, ๒๕๑๕ หน้า ๒.

พัฒน์ น้อยแสงศรี "การช่วยเหลือครูใหม่" วิทยาสาร ๒๔ : ๘ - ๑๐, ๑๒, ๘ กุมภาพันธ์
๒๕๑๒.

มัทนา ปิยะมาตา การสำรวจคุณลักษณะของครูในจังหวัดพระนครศรีบุรี ปริญญาโท
การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ๒๕๑๑, ๑๓๓ หน้า.

ละเมียด ลิมอักษร "ครูใหม่" วิทยจารย์ ๖ : ๕๗ - ๕๘, สิงหาคม ๒๕๑๕.

ละเอียด จันทร์กิติวัฒน์ การติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา
ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๘ - ๒๕๑๑ ในโรงเรียนประถมศึกษาในภาคการศึกษา ๑ และ ๒
ปริญญาโท วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ๒๕๑๔, ๗๕ หน้า.

วิชัย วงษ์ใหญ่ "ฝึกสอน" วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ ๕ : ๔๔ - ๕๔, ๕ เมษายน
๒๕๑๔.

สนั่น เมืองวงษ์ การศึกษานโยบายและทัศนคติของครูที่เลี้ยงในการปฏิบัติงานร่วมกับนิสิตฝึกสอน
วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๑๓,
ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ๒๕๑๔, ๑๐๓ หน้า.

สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ "การศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูในห้องเรียน" ศูนย์ศึกษา ๒ : ๑๑๒ -
๑๑๖ ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๑๕.

- Abt, Clark C., Twentieth Century Teaching Techniques, reprinted from The Faculty, 30(1), August 1966, 13 pp.
- Appel, Robert Leonard, "An Evaluation of the Secondary Teacher Education Program at North Park College Based Upon A Follow-up Study and the Academic Record of the Secondary Teacher Graduate," Dissertation Abstract, 28 : 1321 A, October-November, 1967.
- Attig, John C., "The Use of Games as a Teaching Technique", Social Studies, 58 : 25-29, January, 1967.
- Boykin, Leander L., "Principles of Evaluating in Student Teaching in Evaluating", A Foward Look at Theories and Practices, Thirty Ninth Yearbook of the Association for Student Teaching , Iowa State Teachers College, 1960, 228 pp.
- Burr, James B. and Others, Student Teaching in the Elementary School, Harding and Leland B. Jacobs, New York Appleton-Century-Grofts, 1950, p. 125-126.
- Cherry Kendrick, "A Behavior Management Simulation Model for Preservice Teacher Training", Dissertation Abstracts, 32 : 5087 A, March 1972.
- Daines, Delva, "Analysis of Fifty Instructional Problems of Elementary School Staffs in the State of Idaho and the Implication for In-service Growth Program" Dissertation Abstracts, 17 : 101, January, 1967.
- David Greer Tucker, "The Effect of A Simulation Treatment on Attitudes and Behavior of Student Teacher and Their Inner-City Classroom Pupils", Dissertation Abstracts, 31 : 1667 A, October, 1970.
- Diana Jordan, "Analysis of Student Teachers' Perceptions of the Role of an Elementary Classroom Teacher", Dissertation Abstracts, 31 : 1667 A, October, 1970.
- Dove, Pearl C., "A Study of Relationship of Certain Criteria and Success in Student Teaching Program at Clark College", Dissertation Abstracts, 20 : 1042, April, 1960.
- Edge, "A Follow-up Study of Elementary Education Graduates of Auburn University, From 1962-1967," Dissertation Abstracts, 29 : 3763 A, May, 1969.
- Flanagan, J.C., "The Critical Incident Technique" The Psychological Bulletin, 51 : 354-355, July, 1954.

- Francis Edward Summers, "A Seminar Approach as A Means of Alleviation Problems Encountered During The Student Teaching Experience", Dissertation Abstract, 33 : 2808-2809 A, December, 1972.
- Garvey, Dale M., A Preliminary Evaluation of Simulation, A paper presented at 46th Annual Meeting of the National Council for the Social Studies, Cleveland, Ohio, 23-26, November, 1966, 18 pp.
- Haines, Aleye Clayton, Guiding the Student Teaching Process in Elementary Education, Chicago, Rand McNally, 1960, 277 p.
- Halliwell, Joseph W. "A Review of the Research Comparing the Teaching Effectiveness of Elementary School Prepared in Intensive Teacher Training Programs and in the Regular Undergraduate Programs," The Journal of Teacher Education, 15 : 190-191, June, 1964.
- Henry A. Marvin, "The Relationship of Difficulties of Student Teachers to Selected Aspect of The Professional Sequence of Education," The Teacher College Journal, 35 : 47-49, November, 1963.
- Kimmel, Parge Butter, "Characteristics of Student Teachers As Correlates of Success in Student Teaching," Dissertation Abstracts, 10 : 5765-5766, April, 1965.
- Leopoldo Joseph, "The Use of Simulation in Foreign Language Teacher Education in Activity-specific Teaching Simulations, Dissertation Abstracts, 33 : 1567-1568 A, October, 1972.
- Martin Gerald Charles, "A Study of the Adequacy of Professional Preparation for Teaching Disadvantaged Children as Perceived by Selected Elementary Teacher," Dissertation Abstracts, 27 : 690 A, June, 1967.
- Monna La Velle Nutt, "Analysis of Student and Teacher Recording of Adolescent Problems," Dissertation Abstract, 33 : 650 A, August, 1972.
- Osman Robert V., "A Associative Factors in Changes of Student Teacher's Attitudes During Student Teaching," Dissertation Abstracts, 20 : 1281, July, 1959.
- Peik, W.E., and Other, "Qualities of a Good Teacher," School and Society, 68 : 37-38, July, 1949.
- Reed, Helen Mirian, "An Appraisal of Selected Aspects of the Undergraduate Teacher Education Program For Secondary School Teachers at the University of Kentucky," Dissertation Abstract, 17 : 312, January-March, 1957.

Ryans and Others, Characteristics of the Teachers, George Banta Company, Manasha, 1960, 416 pp.

Salvator J. Pappalardo, "An Investigation of the Efficacy of 'In-Basket' and 'Role Playing' Variation of Simulation Technique for Use in Counselor Education", Dissertation Abstract, 33 : 2721 A, December, 1972.

Tansey, P.J. and Unwin, Derick, Simulation and Gaming in Education, Methuen Educational Ltd., London, Toronto, Sydney, Wellington, 1969, 152 pp.

הנחמרת

การศึกษารายกรณี (Case study)

และ

การแสดงบทบาท (Role playing)

๑. ปัญหาของเด็กที่ทางบ้านตามใจ

ครอบครัวของสุชาติมีฐานะค่อนข้างดี พี่ ๆ ของสุชาติทั้ง ๕ คนก็เป็นผู้ใหญ่เสียสิ้น คว้าเหตุนี้สุชาติซึ่งเป็นลูกชายคนสุดท้องจึงได้รับความรัก และการพะเนาะพะนอนจากคุณพ่อคุณแม่ โดยเฉพาะคุณแม่ ซึ่งหวังจะได้ลูกชายมาบวชก็เพิ่งจะสมหวัง สุชาติจึงกลายเป็นบุคคลพิเศษ ของครอบครัว ไม่ว่าสุชาติต้องการอะไรคุณแม่จะคงเสาะแสวงหามาให้ทุกครั้งไป เมื่อเกิด เรื่องกระทบกระทั่งกันระหว่างพี่น้อง สุชาติจะต้องเป็นผู้ชนะและได้รับการปลอบประโลมจาก คุณแม่ คุณพ่อของสุชาติก็ไม่ค่อยมีเวลาว่างที่จะสังสรรค์กับครอบครัวมากนัก เพราะความจำเป็น ที่จะต้องการรายได้มาจ้บจ่ายใช้สอยในครอบครัว แม้จึงเป็นบุคคลที่สุชาติรักและใกล้ชิดสนิทสนม มากที่สุด การกระทำต่าง ๆ ของคุณแม่สุชาติจะพยายามลอกเลียนแบบ และยังใ้ค้้นำเอาเสื้อผ้า ของคุณแม่มาใส่สอย ๆ ซึ่งคุณแม่ก็ไม่ว่าอะไร

เมื่ออยู่พร้อมหน้ากันทุกคนในครอบครัว สุชาติจะต้องแสดงให้พี่ ๆ เห็นว่าตนเป็นที่รัก ของคุณพ่อคุณแม่ ครั้นคุณพ่อคุณแม่หันไปพูดหรือแสดงความสนใจกับพี่ ๆ สุชาติจะต้องพูดแทรกแซง ขึ้นมา เพื่อเรียกกรอิ่งให้คุณพ่อคุณแม่สนใจตัว คุณพ่อคุณแม่ก็จะหันมาสนใจสุชาติทุกครั้งไป

ปัจจุบันสุชาติอายุ ๑๐ ปี เรียนอยู่ชั้นประถมปีที่ ๖ ของโรงเรียนใกล้บ้านแห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร มีนักเรียนในชั้น ๔๕ คน เป็นชาย ๒๐ คน หญิง ๒๕ คน ข่าพเจ้า เป็นครูฝึกสอนซึ่งมาประจำอยู่ในชั้นที่สุชาติเรียนอยู่ และก็ต้องพบกับปัญหาของสุชาติหลาย ๆ อย่าง ทั้งปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เช่น ขณะที่ข่าพเจ้ากำลังสอน สุชาติมักจะพูดสอดแทรก ในเรื่องต่าง ๆ ทำให้การสอนของข่าพเจ้ามักหยุดชะงักหรือหันเหออกนอกเรื่องบ่อย ๆ ข่าพเจ้าเคย เรียนรู้มาว่าเด็กที่แสดงคนในลักษณะ เช่นนี้ส่วนใหญ่เด็กมักขาดความรัก ความสนใจจากเพื่อนหรือจาก ผู้ปกครองทางบ้าน จึงได้พยายามที่จะมาแสดงออกเพื่อเรียกกรอิ่งความสนใจจากครูและเพื่อนใน ห้องเรียน แต่ก็มีปัญหาของสุชาติ ข่าพเจ้าไม่เข้าใจว่าทำไมจึงเป็นเช่นนี้ ทั้งนี้เพราะสุชาติ กลับเป็นเด็กที่ได้รับความรักและความอบอุ่นจากผู้ปกครองเป็นอย่างดี หรืออาจเป็นเพราะว่า ความรักและความอบอุ่นที่สุชาติได้จากผู้ปกครองนั้น ออกมาในรูปของการตามใจจนเคยตัว และสุชาติก็แสดงอาการเช่นนี้ทางบ้านบ่อย ๆ ซึ่งก็ประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี จึงทำให้คิดเป็น

นิสัยที่แสดงออกทางโรงเรียน ชาวเขาพยายามจะยุติปัญหา โดยคิดว่ากล่าว แต่ก็ได้ผลเพียง
ชั่วคราวเท่านั้น เหตุการณ์กลับสู่รูปเดิมอีก จนเป็นที่ระอาของเพื่อน ๆ และสมาชิกที่ไม่เคย
ที่จะสนใจต่อคำกล่าวกล่าวของครูและเพื่อน ๆ เลย แม้จะพยายามขจัดให้เห็นถึงผลเสียของ
การกระทำนั้นต่าง ๆ นานา

อีกปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นกับสมาชิกคือ สนใจที่จะเล่นกับเพื่อนหญิงมากกว่าเพื่อนชาย
ถึงกระนั้นสมาชิกก็ยังรังแกเพื่อนหญิงที่เล่นด้วยเสียอีก จากการสอบสวนพฤติกรรมทางบ้านของสมาชิก
ชาวเขาพบว่าสภาพทางบ้านได้สนับสนุนให้สมาชิกกลายเป็นบุคคลที่มีปัญหาเช่นนี้ ชาวเขาจึงคิดขอ
ขอความร่วมมือไปยังผู้ปกครองของสมาชิก เพื่อช่วยเหลือในการแก้ปัญหา แต่ก็ไม่ค่อยได้รับความ
ความร่วมมือเท่าที่ควร เขาใจว่าคุณแม่ของสมาชิกเกรงว่า บุตรชายของตนจะต้องลำบากต่อการ
เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ แต่ชาวเขาก็กังขังไม่ยอมลดละความพยายามที่จะแก้ปัญหให้ได้
ชาวเขาทั้งปวงบ่งชี้ และบังคับให้สมาชิกแสดงออกในกิจกรรมที่เด็กนักเรียนชายส่วนใหญ่ทำกัน เช่น
ให้เล่นฟุตบอล แต่สมาชิกก็ถูกเพื่อน ๆ ชายแย่งเล่นและรังแก จึงทำให้สมาชิกเกลียดการเล่นกับ
เด็กผู้ชาย และหันไปเล่นกับเด็กหญิงแทนเช่นเคย เพราะลักษณะท่าทางและการแสดงออกของ
สมาชิกค่อนข้างไปทางหญิงมากกว่าชาย อันเนื่องมาจากสาเหตุของสภาพทางบ้านดังที่กล่าวมาแล้ว
ชาวเขาจึงยังไม่สามารถจะแก้ไขปัญหาดัง ๆ นี้ให้โดยผล

๒. ปัญหาเด็กพูดไม่สุภาพ

กระต๊ว เป็นนักเรียนชายของชั้นอนุบาล ๒ ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง ซึ่งมีนักเรียนในชั้น
๑๔ คน ชาย ๑๑ คน หญิง ๓ คน กระต๊วเพิ่งมีอายุ ๕ ขวบครึ่ง บ้านของกระต๊วอยู่ใน
ตลาด แม่ของกระต๊วก็ขายของในตลาดแห่งนั้น ตกเย็นเมื่อกระต๊วกลับจากโรงเรียน กระต๊วก็ไป
เล่นกับเพื่อน ๆ ที่อาศัยอยู่ในตลาดเดียวกับกระต๊ว เพื่อนของกระต๊วมีตั้งแต่รุ่นเล็กกว่าจนถึงรุ่นใหญ่
กว่ากระต๊วมาก ๆ แต่กระต๊วก็ไม่เคยกลัวใคร เพราะเพื่อน ๆ ทุกคนกลัวแม่ของกระต๊ว หรืออีก
นัยหนึ่งกลัวปากของแม่กระต๊วนั่นเอง ประกอบกับกระต๊วเป็นเด็กหัวไวและพูดเก่งในบรรดาเพื่อน ๆ
จึงไม่มีใครพูดเก่งเกิน แม้แต่การพูดในโรงเรียนก็ไม่มีใครจะทาบกระต๊วได้ แต่คำพูดของกระต๊วนั้น

ตอบปัญหาให้แก่เขาพเจ้ามาก เพราะเขาพเจ้าต้องมารับหน้าที่คุมห้องที่กระต๊วเรียนอยู่ ปัญหาที่ข้าพเจ้าพบจากกระต๊วก็คือ กระต๊วพูดเก่งและพูดได้เกือบตลอดเวลา แม้เวลาที่ข้าพเจ้ากำลังสอนนักเรียนในชั้นอยู่ และบางครั้งก็เอาเรื่องที่ไม่สมควรพูดในโรงเรียนมาพูด และถึงขนาดที่จะบ่นว่ากล่าวร้ายครูอาจารย์และเพื่อน ๆ ข้าพเจ้าต้องคอยตัดเตือนทุกครั้งทีกระต๊วพูด อบรมเมื่อเห็นว่ากระต๊วพอจะสนใจฟังคำอบรม พร้อมกับเล่านิทานเปรียบเทียบให้กระต๊วฟัง อย่างเช่นเรื่องโคนันทวิศาลเป็นต้น แต่แม้กระนั้นกระต๊วก็ยังไม่เข้าใจว่าทำไมครูถึงไม่ให้กระต๊วพูด ในเมื่ออยู่บ้านกระต๊วก็พูดได้ไม่มีใครมาว่า แต่กระต๊วก็จำต้องหยุดพูดเมื่อถูกข้าพเจ้าดู และเมื่อข้าพเจ้าเฉลยกระต๊วก็จะพูดของกระต๊วต่อไปตามเดิม

๓. ปัญหาเด็กลักขโมย

เด็กหญิงพวงทอง เป็นนักเรียนชั้นประถมปีที่ ๔ ของโรงเรียนชานเมืองแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ชั้นของพวงทองมีนักเรียน ๓๘ คน ชาย ๑๕ คน หญิง ๑๕ คน พวงทองเป็นคนกลางในบรรดาพี่น้องทั้ง ๓ คน และอยู่ร่วมกับแม่ซึ่งเป็นผู้สูงเสี้ยมเลี้ยงดูลูก ๆ ให้ได้เรียนหัดเขียนหน้าเพื่อนฝูง แต่ฐานะของแม่พวงทองไม่ค่อยดีนัก ต้องทำงานอาบเหงื่อต่างน้ำ เพื่อแลกกับเงินมาเลี้ยงชีพ จนกระทั่งไม่มีเวลาดูแลการเรียนและชีวิตความเป็นอยู่ของลูก ๆ ได้มากนัก เมื่อพวงทองอยากได้ของเล่นอย่างเพื่อน แม้จะมีเงินไม่พอที่จะซื้อให้ บางครั้งก็ถูกเอ็งถูกไล่ออกมา พวงทองก็ต้องกลุ้มใจความเสียใจไว้ในอก ไม่มีทางที่จะได้ของเล่นที่ตัวเองอยากจะได้ของเล่นที่ตัวเองอยากจะได้ ความเขย่าวนใจของของเล่น หรือของที่พวงทองอยากมีอย่างเพื่อน แต่ไม่มีจึงทำให้พวงทองคิดสนใจหยิบของเล่นของเพื่อนมาเล่นก่อน โดยไม่ได้รับอนุญาต ในที่สุดพวงทองก็ถูกเพื่อน ๆ ครหาว่าลักขโมย ข้าพเจ้าได้รับคำฟ้องร้องจากเพื่อน ๆ ของพวงทองหลายคน ในฐานะที่ข้าพเจ้าเป็นครูประจำชั้นของพวงทอง ข้าพเจ้าจึงเรียกเพื่อนๆ ของพวงทองมาสืบพยานหลักฐาน และได้เรียกพวงทองมาปรึกษาเป็นการส่วนตัว จากคำให้การของบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทำให้ทราบประวัติของพวงทองต่อไปอีกว่า พวงทองเป็นคนที่มันนิสัยชอบก่อวุ่นให้เกิดความไม่สงบในห้องเรียน พูดปลุกขโมย และได้แสดงกิริยาโต้ตอบกับครูต่าง ๆ เมื่อถูกคัดเตือน ไม่ค่อยสนใจเรียน และไม่คอยส่งการบ้าน ข้าพเจ้าเข้าใจว่านั่นเป็นเพราะสภาพทางบ้านของพวงทองขาดสัมพันธภาพระหว่างครอบครัว

ขาดความรักและความสนใจจากแม่ และไม่ได้รับสิ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจอื่น ๆ ดังนั้นการ
แสดงออกของพวงทองในครั้งนี้ ข้าพเจ้าจึงมั่นใจว่าเขาคงต้องการความรักความเห็นอกเห็นใจ
ตลอดจนความเข้าใจจากเพื่อน ๆ และครู จึงได้กระทำทุกวิถีทาง ที่จะเรียกร้องความสนใจนั้น
ข้าพเจ้าก็คิดว่าสิ่งที่ข้าพเจ้าเพิ่มความรัก และความสนใจในตัวพวงทองมากขึ้นจะแก้ปัญหาได้ แต่
การณกลับตรงกันข้าม พวงทองยังไม่ได้เปลี่ยนแปลงสิ่งใด ๆ ในตัวเอง จนข้าพเจ้าเกือบหมด
ปัญญาที่จะช่วยเหลือพวงทองอยู่แล้ว ถึงอย่างไรก็ตามความพยายามครั้งสุดท้ายของข้าพเจ้าก็ได้
เป็นหมัน วิธีการของข้าพเจ้าที่ว่าคือ ไม่พยายามสนใจพฤติกรรมของพวงทองอีก แม้กระทั่ง
การเรียนเมื่อพวงทองมาถามข้าพเจ้า ข้าพเจ้าก็ตอบเท่าที่จำเป็น ซึ่งการแก้ปัญหาดังกล่าวทำให้
ข้าพเจ้าแปลกใจมาก เพราะพวงทองได้กลายเป็นพวงทองคนใหม่ ที่ตั้งใจเรียน มีการส่งงาน
ดีขึ้น พฤติกรรมต่าง ๆ ที่บั่นทอนให้พวงทองเฉื่อยกำลังลดลงไป ข้าพเจ้าสังเกตเหตุการณ์
อยู่เงียบ ๆ จนวันหนึ่งข้าพเจ้าเห็นเป็นโอกาสจึงได้พูดถึงการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้กับพวงทอง และ
ข้าพเจ้าก็ได้รับคำตอบว่า เขากลัวการไม่พูดของครู

๔. ปัญหาเด็กขาดความอบอุ่น

ข้าพเจ้าเป็นครูฝึกสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ของโรงเรียนสาธิตแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร
ในชั้นนี้มีนักเรียนทั้งหมด ๔๗ คน เป็นชาย ๓๓ คน หญิง ๑๔ คน เด็กชายสมสุข เป็น
นักเรียนคนหนึ่งในชั้นที่ข้าพเจ้าสอน จากการสังเกตของข้าพเจ้าเห็นสมสุขเป็นเด็กที่ไม่ร่าเริง
เหมือนเพื่อนคนอื่น ๆ นอกจากนี้การเล่าเรียนของสมสุขก็อยู่ในชั้นอ่อนมาก และมักจะไม่ทำการบ้าน
อยู่เสมอ

ข้าพเจ้าได้หาทางช่วยเหลือการเล่าเรียนของสมสุข โดยเรียกมาสอนพิเศษ เป็นส่วนตัว
และให้ความเป็นกันเองก็ได้ทราบสภาพที่บ้านของสมสุขว่าไม่ร่าเริงนัก พ่อของสมสุขแยกกับแม่
มาแต่งงานใหม่หลายปีแล้ว และแม่ก็มีสามีใหม่ สมสุขมาอยู่กับพ่อแต่คน และไม่เคยพบแม่อีกเลย
ปัจจุบันแม่เลี้ยงมีลูกเล็ก ๆ หลายคน และฐานะของพ่อไม่ค้ำนัก คงมีรายได้จากการเป็นช่างไม้
ทางเคี้ยวเพราะแม่เลี้ยงไม่ได้ทำงาน

สัมพันธ์ภาพระหว่างความสุขกับแม่เลี้ยงไม่ราบรื่นนัก สุขุมมักถูกแม่เลี้ยงกลั่นแกล้งให้ทำงานต่าง ๆ จนไม่มีเวลาที่จะดูหนังสือ ตอนกลางคืนแม่เลี้ยงก็กวักชวนเรื่องการใช้ไฟ จนไม่สามารถดูหนังสือหรือทำการบ้านได้ ๆ ใด สำหรับพ่อก็ไม่คอยให้ความเอาใจใส่กับความสุข แต่กลับเอาใจใส่กับลูกคนเล็ก ๆ เท่านั้น ค่าทางการเงินความสุขก็ไม่ไ้สมบุญรณัก จะได้เฉพาะค่าอาหารไปโรงเรียนวันละบาท บางครั้งมีความจำเป็นจะต้องซื้ออุปกรณ์การเรียนก็ขอไม่คอยได้ จึงต้องประหยัดเงินค่าอาหารกลางวันไว้ซื้อ

จากการที่ข้าพเจ้าทราบถึงความขมขื่นต่าง ๆ ของความสุข ข้าพเจ้าจึงให้ความรักและความสนิทสนมกับเขาอย่างมาก และช่วยหาโอกาสให้เขาได้แสดงความสามารถในกิจกรรมที่จัดขึ้นในชั้นจนเป็นที่ยอมรับของเพื่อน นอกจากนี้ข้าพเจ้าได้ให้ความสุขได้ทำการบ้านหลังจากเลิกเรียนแล้ว ผลจากการแก้ปัญหาที่รู้ดีกว่าความสุขมีสุขข้าพเจ้าคิดขึ้นบ้างแต่ไม่สามารถแก้ปัญหาค่าการเรียนและการปรับตัวทางบ้านไ้คืนัก

๕. ปัญหาเด็กอิจฉาเพื่อน

ข้าพเจ้าเป็นครูฝึกสอนในชั้นประถมปีที่ ๖ ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ในชั้นที่ข้าพเจ้าสอนมีนักเรียน ๔๕ คน เป็นชาย ๓๐ คน เป็นหญิง ๑๕ คน เด็กชายธวัช เป็นนักเรียนคนหนึ่งในชั้นของข้าพเจ้า อายุ ๑๒ ปี ตั้งแต่ข้าพเจ้ามาสอนข้าพเจ้าเห็นพฤติกรรมไม่เหมาะสมของธวัชหลายอย่าง เป็นคนวาทชอบทำลายทรัพย์สินบัติของเพื่อน ๆ และสิ่งของต่าง ๆ ที่เป็นส่วนรวม นอกจากนี้ธวัชยังรังแกเพื่อน ๆ ไม่เลือกว่าจะเป็นเพื่อนหญิงหรือชาย แรก ๆ ข้าพเจ้าก็ว่ากล่าวตักเตือนและทำโทษไป แต่พฤติกรรมดังกล่าวกลับเพิ่มขึ้น ข้าพเจ้าจึงจับตาดูการกระทำของเขาอย่างใกล้ชิด และหาช่องทางที่จะแก้ปัญหานี้ บางครั้งข้าพเจ้าขู่ว่าจะแจ้งให้ทางบ้านทำโทษ แต่วิธีการแก้ปัญหาดังกล่าวของข้าพเจ้าก็ไม่ได้ผล

ต่อมาข้าพเจ้าได้ไปพบกับแม่ของธวัชที่มารับลูก ๆ ในตอนเย็น ๆ แม่ของธวัชก็พูดคุยกับข้าพเจ้าเป็นอย่างดี และได้เล่าถึงสภาพครอบครัวให้ฟังว่า ธวัชกำพร้าพอ เธอจึงต้องหาของขายหารายได้ส่งลูก ๆ ซึ่งมีถึง ๕ คน รายได้ก็ไม่ค่อยพอ แต่เธอก็ไม่ยอมให้ลูก ๆ ลำบาก จึงได้

พยายามส่งลูกเรียนทุกคน สำหรับตัวเป็นลูกคนที่ ๓ ซึ่งมีนิสัยต่างกับพี่น้อง เล่นกับใครไม่ค่อยได้ ชอบรังแก และมีนิสัยชอบแกล้งทำของคนอื่นให้เสีย เธอเองก็ไม่อยากจะทำโหมเพราะสงสารที่ไม่มีพ่อ เธอจึงไคแต่คัดค้าน ซึ่งบางครั้งตัวก็เชื่อฟังดี แต่บางครั้งก็เถียงเหมือนกัน

เรื่องของใจและเครื่องเรียน วิชาพยายามรบเร้าให้เธอซื้อให้ใหม่ ๆ แต่เธอก็ไคยอมรับให้ใจของเดิมที่มีอยู่แล้ว เพราะจะช่วยประหยัดรายจ่ายทางบ้าน รู้สึกตัวไม่ค่อยจะพอใจ แต่ผลการเรียนของตัวอยู่ในขั้นดี

เมื่อข้าพเจ้าทราบสภาพทางบ้านของตัวข้าพเจ้าจึงพยายามให้ความเป็นกันเองกับตัวมากขึ้น และหาโอกาสสอดแทรกคำสอนกับเขา แต่ตัวก็ไม่ค่อยจะเชื่อฟังนัก พฤติกรรมหลังสุดตัวได้ใส่ปากกาเขียนภาพเขียนของเพื่อนที่เขาวาดไคอย่างดีและกำลังจะมาส่งครู ข้าพเจ้าจึงเรียกตัวมาทำโหมอีก และคิดว่าพฤติกรรมดังกล่าวของตัวคงไม่มีทางแก้ไขหาย

๖. ปัญหาเด็กไม่สนใจเรียนวิชาพลศึกษา

ข้าพเจ้าเป็นครูฝึกสอนของโรงเรียนสาธิตแห่งหนึ่ง ซึ่งมีนักเรียนในชั้นทั้งหมด ๔๔ คน เป็นชาย ๓๖ คน เป็นหญิง ๘ คน ชั้นนี้เป็นชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ซึ่งค่อนข้างจะมีนักเรียนมากพอสมควร แต่การสอนในวิชาพลศึกษาของข้าพเจ้าคงจะไม่มีปัญหาถ้าไม่มีเด็กหญิง วิชา ซึ่งมีพฤติกรรมแตกต่างจากเพื่อน ๆ คือ ไม่สนใจเรียนพลศึกษา ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องแปลกที่เด็กวัย ๘ ขวบผู้นี้จะไม่ชอบการออกกำลังกายเหมือนเพื่อน ๆ คนอื่น

ในทุกครั้ง ๆ ที่มีการเรียนพลศึกษา เด็กหญิงวิชาจะไม่นำเครื่องแต่งกายมาเลย ครั้งแรก ๆ ข้าพเจ้าก็ไม่ค่อยไคสนใจวิชาเท่าใดนัก แต่จากการเรียนบ่อย ๆ ทำให้ข้าพเจ้ายิ่งเห็นความแตกต่างของวิชาที่ไม่ร่วมเรียนบ่อยครั้ง ข้าพเจ้าไคเรียกวิชามาสอบถามและอธิบายถึงความสำคัญของการออกกำลังกาย ซึ่งรู้ว่าวิชาที่ซักจะเห็นด้วย แต่วิชาที่ยังไม่นำชุดพลศึกษามาอีก สอบถามครูก็บอกว่าไม่มี ข้าพเจ้าจึงให้วิชาฝึกหัดชุดนักเรียนไปก่อน แต่ดูวิชาไม่ค่อยจะเต็มใจฝึกเท่าใดนัก และขออนุญาตไม่ฝึก ข้าพเจ้าก็คิดว่าวิชาไม่ยอมฝึกเพราะไม่มีชุดพลศึกษาเหมือนเพื่อน ๆ จึงบอกให้ 친구เพื่อน ๆ ฝึก แล้วจะเขียนจดหมายไปติดต่อกับผู้ปกครองให้ซื้อชุดฝึกพลศึกษาให้

แต่ผลการเขียนจดหมายไปปรากฏว่า วิชาที่ยังไม่มีชุดเหมือนเดิม ข้าพเจ้าเรียกวิชา มาซักถามก็ปรากฏว่าพ่อกับแม่ไม่ยอมซื้อชุดฝึกให้ ทั้ง ๆ ที่ฐานะทางบ้านก็ดี ข้าพเจ้าจึงตกลงกับ วิชาให้นำเงินมาฝากข้าพเจ้าไว้จนกว่าจะครบแล้วจะนำไปซื้อให้ เมื่อได้ชุดฝึกวิชาจะฝึกอยู่เพียง ครั้งเดียวแล้วก็ไม่มีชุดฝึกมาอีก สอบถามดูได้ความเต็มเอาไว้ที่โรงเรียน แต่ต่อมาปรากฏว่าวิชาไม่มี ชุดมาฝึกอีก แล้วก็มี ๆ หลบ ๆ อยู่เช่นนี้เรื่อย ๆ โดยที่วิชาไม่เคยแสดงความทุกข์รอนเลย

จากการสังเกตของข้าพเจ้า เมื่อให้วิชานั่งคุยเพื่อน ๆ ฝึกก็เห็นวิชาหลบเข้าไปในชั้นเรียน ทำงานอื่นที่ท่าคางไว้เสมอ

จากการพูดคุยกับครูพี่เลี้ยงก็ได้ทราบว่ามีพ่อค้าชาวจีน สนับสนุนการเรียนของ ลูกทุกอย่าง แต่ไม่อยากจะให้ลูกสาวของตนเรียนพลศึกษา เพราะจะทำให้ไม่สนใจค่านิยมวิชาการ จึงอบรมสั่งสอนลูกให้ตั้งใจเรียนแต่วิชาการ และไม่สนับสนุนให้เล่นเกมส์ต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นเหตุ ให้วิชาไม่ยอมนำชุดฝึกกลับมา จนถึงกับต้องเตือนกับบอย ๆ และวิชาที่ยังไม่ฝึกพลศึกษาตามเดิม ถ้ายิ่งคับก็จะทำอย่างไรก็ไม่เต็มใจ เพราะกลัวพ่อแม่จะดุ

๓. ปัญหาเด็กไม่สนใจเรียน

ข้าพเจ้าเป็นครูฝึกสอน ชั้นประถมศึกษาที่ ๕ ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร มีนักเรียนในชั้น ๔๗ คน เป็นชาย ๒๕ คน หญิง ๑๒ คน เด็กชายราม เป็นเด็กชาย คนหนึ่งในชั้นของข้าพเจ้า อายุ ๑๑ ปี ซึ่งแสดงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาหลายอย่าง คือ ขาดเรียน ไม่สนใจเรียน เรียนไม่ทันเพื่อน ชี้เกียด และชอบรังแกเพื่อน ๆ นอกจากนี้ยังแสดงอาการโกรธ เมื่อครูทำโทษ

ข้าพเจ้ามีความสนใจในตัวของเด็กชายรามเป็นอันมาก และก็คิดจะหาทางแก้ไข แรก ๆ ข้าพเจ้าได้เรียกเด็กชายรามมาตักเตือนเรื่องการขาดเรียน และชี้ให้เห็นผลเสียของการขาดเรียน ใหม่ๆ เด็กชายรามก็เชื่อฟัง แต่ต่อมาเด็กชายรามก็ขาดเรียนอีกบ่อย ๆ โดยไม่มีใบลาจากครูปกครอง และ วันไหนรามมาเรียนก็จะแสดงอาการเมื่อนายอย่างเห็นได้ชัด รามจะไม่คอยยอมทำแบบฝึกหัด เมื่อข้าพเจ้านั่งคัมให้ทำและดูจะไม่ให้ไปพัก รามก็ทำอย่างเสียไม่ได้โดยบังเอิญ นอกจากนี้เมื่ออยู่

ในชั้นรามยังชอบรังแกเพื่อน ๆ ด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น เขกหัว แกล้งฉีกสมุดเพื่อน เมื่อสอยสวน เห็นว่าทำผิดจริง ข้าพเจ้าจะทำโทษ แต่รามมักจะซัดขึ้นไม่ยอมให้ทำโทษ แต่เมื่อข้าพเจ้า จะรายงานให้ครูประจำชั้นทราบ รามจึงยอมแต่เมื่อถูกทำโทษรามจะไปนั่งคาบข้าพเจ้า และเพื่อน ๆ ที่มาพองข้าพเจ้า แต่ข้าพเจ้าก็ทำเป็นไม่สนใจราม พฤติกรรมของรามก็ยัง เป็นอยู่อย่าง เดิม

ต่อมาข้าพเจ้าคิดหาวิธีแก้ไขรามใหม่ โดยพยายามให้ความเป็นกันเองกับรามด้วยการพูดคุย และเรียกมาชวยงานเล็ก ๆ น้อย ๆ จากการพูดคุยกันทำให้ข้าพเจ้าทราบวารามเป็นลูกคนเดียวของ พ่อแม่ พ่อของรามเป็นคนขี้รดแตกซี่ มีรายไค้ดี แต่ก็ไม่ค่อยไค้ไค้ช้ค้กับรามนัก เพราะออก หารายไค้ตอนกลางคืนชวย ส่วนแมรามไม่ไค้ทำอาชีพอะไร แต่เป็นแม่ที่รักและคาม้ใจรามมากที่สุด ไค้วารามอยากจะไค้อะไร แมจะคองข้อหาให้ และสาเหตุของการชาคเรียนรามบอกวาเมื่อที่มา นั้งฟังครูสอน และตัวเองก็เรียนไม่คอบจะรูเรื่อง จึงมักไม่ทำแบบฝึกหัดเมื่อครูตั้ง จนครูหลาย ๆ คนเมื่อระอาและไม่เอาใจใส่กับราม ส่วนสาเหตุที่รามรังแกเพื่อน ๆ อาจเป็นเพราะไม่มีไค้ใครสนใจ รามจึงแสดงอาการก้าวร้าวและการชาคเรียนของราม แมของรามรูเรื่องดีและ ไม่เคยห้ามปราม

เมื่อข้าพเจ้ารูอย่างนี้จึงให้ความรักและความเป็นกันเองกับรามมากกว่าเดิมอีก และได้ เรียกรามมาสอนพิเศษให้ทุกวัน จนการเรียนของรามดีขึ้นมากและไม่ชาคเรียนอีก แต่นิสัยรังแกเพื่อน กล้วยเพิ่มมากขึ้นโดยรามถือว่าสนิทกับข้าพเจ้ามากกว่าเด็กคนอื่น ข้าพเจ้าจึงต้องแก้ไขโดยให้รามเป็น หัวหน้าผู้ดูแลความประพฤติเด็กในชั้นโดยพยายามเน้นถึงหน้าที่หัวหน้าที่ค้กับราม จนในที่สุดก็สามารรถ แก้นิสัยของรามได้ จนเพื่อน ๆ ในชั้นลงมติว่ารามเป็นหัวหน้าที่ปฏิบัติตัวไค้ดีมาก

๘. ปัญหาเด็กกอดวงชั้นเรียน

ศักดิ์ เป็นเด็กชายคนหนึ่งในชั้นประถมปีที่ ๖ ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ที่ข้าพเจ้าทำการฝึกสอนอยู่ ในชั้นนี้มีนักเรียนทั้งสิ้น ๓๓ คน เป็นชาย ๑๘ หญิง ๑๕ คน ศักดิ์อายุ ๑๒ ปี พฤติกรรมไม่เหมาะสมของศักดิ์คือ ชอบรังแกเพื่อน ๆ ไม่ตั้งใจเรียนหนังสือ และ ชอบทำเสียงรบกวนชั้นโดยเคาะโต๊ะ เป็นจังหวะดนตรีเป็นประจำ

ข้าพเจ้าได้ดำเนินการแก้ปัญหาของศักดิ์ที่ละอย่าง คือ ไม่ตั้งใจเรียนหนังสือให้มากนัก
ใกล้ ๆ ครูและหมั่นซักถามปัญหาบ่อย ๆ นอกจากนี้ยังพยายามติดตามผลการทำงานของศักดิ์มากขึ้น
แต่ศักดิ์ก็ไม่ตั้งใจเรียนเช่นเดิม พฤติกรรมก้าวร้าวรังแกเพื่อนขณะเรียนในห้องลดลงเพราะอยู่ใกล้ศักดิ์
ข้าพเจ้า แต่ศักดิ์กลับรังแกเพื่อนนอกห้องมากกว่าเดิม แม้จะตักเตือนก็ไม่เชื่อฟัง ส่วนการเคาะโต๊ะ
ข้าพเจ้าได้แก้ไขโดยตั้งให้ศักดิ์เป็นผู้เคาะจังหวะในขณะที่ให้เพื่อน ๆ ออกมาร้องเพลงตามฉัน พฤติกรรม
นี้จึงลดไปบ้างแต่ไม่หายขาด เมื่อมีเวลาว่างศักดิ์ก็จะเคาะโต๊ะเป็นจังหวะเสมอ ๆ

ข้าพเจ้าจึงได้เรียกเพื่อสนิทของศักดิ์มาสอบถามสภาพความเป็นอยู่ของศักดิ์ที่บ้าน ก็ทราบว่า
ว่าศักดิ์เป็นลูกนายตำรวจ ซึ่งอยู่ประจำทางชายแดน จึงฝากให้ศักดิ์อยู่กับตา ซึ่งมีฐานะดีจึงตามใจ
ศักดิ์เกือบทุกอย่าง ค่าทางการเงินของศักดิ์จึงไม่เดือดร้อน และการเรียนของศักดิ์ก็อยู่ในชั้นดี แต่ศักดิ์
ไม่สนใจเรียนหนังสือเท่าไรนัก ตอนจบประถมปีที่ ๔ ก็ไม่ยอมเรียนต่อ ได้ออกเที่ยวเตร่เสีย ๒ ปี
พอจึงนำมาฝากกับตาและให้เขาเรียนหนังสือ สิ่งที่ศักดิ์ไปฝันและพบกับเพื่อน ๆ เสมอ ๆ คืออยากเป็น
มือกลองของวงดนตรี เมื่อข้าพเจ้าทราบรายละเอียดต่าง ๆ ของศักดิ์จึงได้ให้ความเป็นกันเองกับศักดิ์
และช่วยติดต่อกับครูที่คุมวงดนตรีของโรงเรียนให้ศักดิ์ได้ฝึกฝน ผลปรากฏว่ามีมือกลองของศักดิ์อยู่ใน
ชั้นดี จึงได้รับเป็นมือกลองของโรงเรียนและได้รับการยกย่องจากเพื่อน ๆ ทั่ว ๆ ไป พฤติกรรม
ก้าวร้าวรังแกเพื่อนของศักดิ์จึงหายไป แต่ยังไม่ตั้งใจเรียนอย่างเดิม

๕. ปัญหาเด็กกำพร้าพ่อแม่

ข้าพเจ้าต้องมาเป็นครูประจำชั้นของเด็กหญิงรัตนีกร อายุ ๗ ปี ซึ่งกำลังเรียนอยู่ชั้น ป. ๒
ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง ซึ่งมีนักเรียนในชั้น ๕๒ คน ชาย ๒๖ คน หญิง ๒๖ คน ปัญหาของ
รัตนีกรที่ข้าพเจ้าประสบก็คือ รัตนีกรมักจะเข้ามาพูดคุย ช่วยเหลืองานต่าง ๆ ให้กับข้าพเจ้าเป็นประจำ
วันที่ข้าพเจ้าติดธุระไม่สามารถไปโรงเรียนได้ ข้าพเจ้าก็ได้ทราบจากเพื่อนครู ว่ารัตนีกรกลายเป็นคน
เงิบขมขริ่มไม่พูดไม้อจา เขากับเพื่อนฝูงไม่ค่อยได้

ข้าพเจ้าจึงได้สืบประวัติของรัตนีกร พบว่ารัตนีกรเป็นเด็กกำพร้าขาดพ่อขาดแม่ เพราะพ่อแม่
ของรัตนีกรไม่มีกำลังกายและสติปัญญาพอที่จะหาเลี้ยงรัตนีกรได้ จึงได้ทิ้งลูกไว้กับแม่บุญธรรม แล้วตัวเอง
ก็หายสาบสูญไป รัตนีกรต้องโศกเศร้าเพราะถูกพ่อแม่ทอดทิ้งยังไม่พอ แม่บุญธรรมที่รัตนีกรมาอยู่ด้วยก็

เขม่งวอดและคูตอรัชนีกรมากจนรัชนีกรไม่กล้าจะพูด ไม่กล้าแม้แต่จะมองหน้าคร่าวใดที่แม่บุญธรรมของรัชนีกรตาม รัชนีกรก็ไม่กล้าตอบ ก็เป็นเหตุให้ถูกหยิกบ้าง ตีบ้าง เหตุนี้รัชนีกรจึงกลายเป็นคนเก็บตัว ซากเพื่อน จนไม่สามารถเข้ากับเพื่อน ๆ ได้ และไม่มีเพื่อนคนใดหันมาชักถามถึงความทุกข์ระทมใจของรัชนีกร ก็เป็นธรรมดาที่รัชนีกรต้องหาทางออกระบายอารมณ์เสียบ้าง ก็เหลือแต่ครูเท่านั้นที่จะให้ความเห็นใจและสนใจรัชนีกร ด้วยเหตุนี้รัชนีกรจึงพยายามทำทุกทางเพื่อให้อุรรักและสนใจ โดยการเอาอกเอาใจสารพัด และครูคนนั้นก็คือข้าพเจ้านั่นเอง เพราะมีโอกาสใกล้ชิดกว่าคนอื่น ๆ

ข้าพเจ้าจึงให้ความรัก ความเมตตา และความสนใจกับรัชนีกรตามความต้องการของเขา และขณะเดียวกันก็ได้คอยอบรมด้านการศึกษาปฏิบัติและวางตัวให้น่ารัก เพื่อจะได้เข้ากับเพื่อนฝูง และแม่บุญธรรมที่บ้านได้ในขณะเดียวกันก็คอยสังเกตผล ปรากฏว่ารัชนีกร ปฏิบัติตัวได้ดีขึ้น แต่ยังคงต้องการความรักและความสนใจจากครูเช่นเดิม

๑๐. ปัญหาเด็กเข้ากับเพื่อนไม่ได้

ลมโชยเป็นครูประจำชั้นของโรงเรียนสาธิตแห่งหนึ่ง เธอรู้สึกพอใจมากที่ทางครูใหญ่ให้เธอสอนประจำชั้น ป. ๓ ก. เพราะเด็กห้องนี้เป็นเด็กที่คิดเลือกเอาแต่เด็กเก่ง ๆ ไว้ร่วมกัน ลมโชยคิดล่วงหน้าว่าการสอนของเธอคงประสบผลสำเร็จอย่างแน่นอน คงไม่มีปัญหาที่จะต้องเกี่ยวเชิญพวกเรียนอ่อนให้ทำแบบฝึกหัด หรือให้ตั้งใจเรียน เธอเข้าสอนนักเรียนได้อย่างราบรื่นในสัปดาห์แรก ๆ แต่พอสัปดาห์ต่อมาลมโชยก็เริ่มสังเกตเห็นเด็กชายสายบัว ซึ่งนั่งอยู่มุมห้องสุด ใกล้กับคอยเพื่อน ๆ ที่นั่งข้าง ๆ ความจริงแล้ว สายบัวไม่ได้มีร่างกายใหญ่โตอะไรเลย คงสมส่วนเท่ากับเด็กที่มีอายุ ๑๐ ปีทั่ว ๆ ไป แต่พฤติกรรมก้าวร้าวเพื่อนที่สายบัวแสดงให้ลมโชยเห็น ลมโชยก็พอจะทราบว่าสายบัวคงจะถูกเพื่อน ๆ แหย้าแหย่ เพราะเมื่อลมโชยเรียกสายบัวมาหา ก็ได้ยินพวกเพื่อน ๆ ในชั้นพูดกันว่า บัวเน่า ซึ่งเด็กชายสายบัวได้ตะโกนว่า "หนักหัวใครวะ"

ลมโชยพยายามสะกดกลั่นความรู้สึกโกรธของตนเอง ที่พวกนักเรียนเข้าแหย้ากันจนถึงกับแสดงท่าทางไม่สุภาพนัก และพยายามนึกถึงหลักจิตวิทยาต่าง ๆ ที่ได้ร่ำเรียนมาตอนอยู่ กศ.บ. จึงใช้ความใจเย็น ยิ้มแย้มต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และได้พูดคุยเตือนให้ทุกคนปฏิบัติตนให้น่ารัก สกปรกกับเป็น

เด็กที่อยู่ห้องเรียนเก่ง สำหรับสายบัว ลมโฉบก็ไต่คืบ เคื่อนมิให้ใช้อารมณ์ และควรรีให้ลมโฉบเป็น ผู้ตัดสินกรณีต่าง ๆ แทนการไว้กำลัง

ในวันต่อ ๆ มาเด็กชายสายบัวก็ทะเลาะกับเพื่อนต่าง ๆ อีก ลมโฉบก็คิดว่าถ้าจะเอาแต่ เรียบมาคัก เคื่อนเฉย ๆ ก็จะทำให้เกิดเหตุการณ์เช่นนี้คือไปไม่มีที่สิ้นสุด จึงก็ย้ายที่นั่งสายบัว โดย ใข้วิธีสำรวจสังคมนิติ ให้นักเรียนทุกคนใส่ชื่อคนที่อยากนั่งใกล้มา ๓ ชื่อ ผู้ปรากฏว่า สายบัว เป็นเด็กที่ไม่มีใครอยากนั่งด้วยสักคนเดียว และสายบัวก็ไม่เลือกนั่งกับใคร ๆ เลย

ลมโฉบไม่สามารถจับที่นั่งที่ถูกใจสายบัวได้ จึงได้ให้แยกมานั่งใกล้ ๆ โตะเฮอ และได้ ศึกษาประวัติของสายบัว ก็ทราบว่าคนสายบัวอยู่ไม่ไกลโรงเรียนนัก พ่อของสายบัวเป็นคนขับรถขยะ ซึ่งเพื่อน ๆ ในชั้นรู้จัก จึงแสดงท่ารังเกียจสายบัวด้วยคำพูดเยาะ เยียดถากถาง ซึ่งก่อให้เกิดความ ไม่พอใจกับสายบัวเป็นอย่างยิ่ง จึงได้บอกตอด้งกล่าว ถึงอย่างไรก็ตามการเรียนของสายบัวก็มี เคยเหนื่อยหน่ายใคร จากรายงานผลการเรียนของชั้นเดิม สายบัวไม่เคยได้เกินที่ ๕ ลมโฉบอยาก จะย้ายสายบัวไปเรียนห้องอื่น แต่ก็กลัวสายบัวจะเสียใจที่จะไม่ได้ที่อยู่ห้องเก่ง จึงได้ให้ความรัก และความสงสารสายบัวมากกว่าคนอื่น แต่ก็ยังแก้ปัญหาดังกล่าวไม่ได้

๑๑. ปัญหาเด็กหนีโรงเรียน

นิคมเป็นครูฝึกสอนในชั้นประถมปีที่ ๕ ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ในชั้นที่นิคมสอนมีนักเรียน ๓๕ คน เป็นชาย ๒๒ คน หญิง ๑๓ คน เด็กชายวิชัยเป็น นักเรียนคนหนึ่งในชั้นของนิคม อายุ ๑๒ ปี แต่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมหลายประการ จนเป็นที่ กล่าวขวัญกันทั่วไปในหมู่ครูด้วยกัน

วิชัยเป็นเด็กที่โตเกินวัย ร่างกายแข็งแรง แต่ไม่สนใจการเรียน ชอบขาดเรียนและ หนีเรียนบ่อย ๆ บางทีมาเรียนตอนเช้าก็หนีกลับตอนบ่าย ในขณะที่เรียนหนังสือมักจะนั่งเหม่อลอย หรือไม่ก็แหงนเพื่อนข้างเคียง ทำให้เกิดความไม่สงบขึ้นในชั้นเรียน นอกจากนี้วิชัยยังตั้งตนเป็น หัวหน้าใหญ่เพื่อน ๆ ชอบชวนเพื่อนคุยในขณะที่ครูสอน พูดยาหยาบค้าย รวมทั้งรังแกคนอื่น ๆ

นิคมทราบจากครูประจำชั้นว่า พ่อของวิชัยเป็นผู้ที่มีฐานะดี เป็นพนักงานขับรถประจำทาง ซึ่งมีรถเป็นของตัวเอง ในวันเสาร์ วันอาทิตย์ วิชัยก็จะช่วยเหลือพ่อของเขาโดยคิดไปกับรถทำหน้าที่ เป็นผู้เก็บค่าโดยสาร และจากการใกล้ชิดอยู่กับรถวิชัยก็สามารถขับรถได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้พ่อของวิชัยยังเป็นเจ้าของโต๊ะบิลเลียด ทุก ๆ ครั้งที่วิชัยหนีเรียน หรือมีเวลาว่างตอนเลิกเรียนก็จะมาเล่นบิลเลียดเป็นประจำ บางครั้งก็เป็นผู้ทำหน้าที่เดินแค้มประจำโต๊ะ จากการทำงานเป็นกระเป่ารถเมลและคลุกคลีกับผู้เล่นบิลเลียด ทำให้วิชัยรู้จักคนมาก และประพฤติกเลี่ยนแบบที่ไม่ค่อยต่าง ๆ ทั้ง คำพูดและกิริยาท่าทาง

นิคมได้หาโอกาสเรียกวิชัยมาพูดคุยด้วย ก็ทราบว่าพ่อเป็นผู้ที่เอาใจใส่ต่อการเรียนของเขา มาก จึงบังคับอย่างเข้มงวดเขาจริงเอาจริง วิชัยสารภาพว่ารู้สึกกลัวพ่อมาก เพราะเขาเคยทำผิด ก็ได้รับการลงโทษอย่างรุนแรง ซึ่งตรงกันข้ามกับแม่ที่เอาอกเอาใจและตามใจเขาเสมอมา และเป็น ผู้ที่คอยแก้ตัวแทนให้เสมอ ๆ เมื่อเขาถูกพ่อเธรี่ยกรวด

นิคมได้ให้ความสนิทสนมกับวิชัยเป็นพิเศษ และหาโอกาสตักเตือนการปฏิบัติ นอกจากนี้ยัง ตั้งเขาเป็นหัวหน้านักกีฬาของชั้น แต่ก็ไม่ได้ผล วิชัยไม่ได้ละทิ้งพฤติกรรมไม่เรียบร้อย ๆ จนบางครั้ง นิคมต้องเี่ยววิชัยเขียนตัวอย่างรุนแรง ซึ่งกลับเป็นผลเสีย วิชัยหยุดและหนีโรงเรียนมากขึ้น

นิคมได้คิดคามไปที่บ้านเพื่อขอความร่วมมือจากพ่อของวิชัยช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าว พ่อของ วิชัยหนักใจในความประพฤติของลูกมาก และเล่าให้ฟังว่าเคยจับมัดมือมาโรงเรียน ก็ไม่ได้ผล บางครั้งตีแรง ๆ วิชัยก็หลบหนีไปอยู่บ้านญาติ ถึง ๔ - ๕ วันจึงกลับ และตัวเขาเองก็ไม่ค่อยมีเวลา พบกับลูกมากนัก เพราะต้องขับรถอีก ๆ จึงขอให้ทางโรงเรียนช่วยแก้ไขความประพฤติของลูกให้

๑๒. ปัญหาเด็กขาดความรัก

ข้าพเจ้าเป็นครูฝึกสอนในโรงเรียนประถมแห่งหนึ่งในชั้นประถมปีที่ ๒ มีนักเรียนในชั้น ๓๓ คน เป็นชาย ๒๐ คน และเป็นหญิง ๑๓ คน เด็กชายสม เป็นเด็กคนหนึ่งชั้น อายุ ๘ ปี มีปัญหาที่ชอบให้สิ่งของต่าง ๆ บางครั้งก็นำขนมมาฝากข้าพเจ้า แต่ก็มีนักเรียนชั้นประถมปีที่ ๑ มาฟ้องข้าพเจ้าว่าสมชอบเข้าไปคนกระเป่าและขโมย สมุด ดินสอ ยางลบ บอຍ ๆ ข้าพเจ้าจึงหาวิธีแก้ไข

จากการคุยกับครูพี่เลี้ยงเกี่ยวกับตัวสม คุณก็ทราบว่าสมเป็นเด็กที่ถูกบิดามารดาทอดทิ้ง และต้องมาอาศัยอยู่กับลุง ซึ่งมีลูกหลานที่ต้องเลี้ยงดูหลายคน ประกอบกับสมเป็นคนร่างกายไม่สมประกอบมาแต่กำเนิดคือ ปากแหว่ง หน้าผากโหนก คางยื่นมากกว่าปกติ เมื่อเล็กอยู่ได้รับการศัลยกรรมตกแต่งริมฝีปาก แต่ก็ยังเห็นเป็นรอยอยู่มาก ซ้ำการออกเสียงก็ไม่ค่อยชัด คล้ายคนจุกบี่ พฤติกรรมที่แสดงออกทางสังคมจึงกลายเป็นคนที่ต้องการให้เพื่อนรัก ขอบให้สิ่งของแก่เพื่อน เช่น ขนม สบู่และของเล่นต่าง ๆ เมื่อไม่สามารถหามาได้ก็จะขโมยจากแห่งหนึ่ง มาให้อีกแห่งหนึ่ง แม่แกล้งก็เขียนจดหมายมาแจ้งที่โรงเรียนว่าสมขโมยสิ่งของและสตาจจากบ้านเสมอ จะว่ากล่าวตักเตือนอย่างไรก็ยังมีนิสัยเหมือนเดิม

เมื่อข้าพเจ้าทราบพฤติกรรมของสม ข้าพเจ้าจึงให้ความรักและความสนใจในตัวสมเป็นพิเศษ โดยเรียกสมมาพูดคุยด้วย และหาทางให้เพื่อน ๆ ขอมรับสม วันใดที่สมไม่มาโรงเรียน ข้าพเจ้าก็ขอร้องเพื่อน ๆ ในชั้นให้ขอมรับและให้ความเห็นใจกับสม นอกจากนี้ข้าพเจ้าได้เปิดโอกาสให้สมได้มีโอกาสแสดงความสามารถจากกิจกรรมที่จัดให้ด้วยการให้แสดงความสามารถในด้านอื่น ๆ สิ่งใดที่เกี่ยวกับการออกเสียง หรือแสดงหน้าชั้นอื่นจะเป็นการสร้างความเคอะเขินให้แก่สม ข้าพเจ้าก็ระงับเสีย แต่เวลาฝึกสอนข้าพเจ้าก็สั่งจึ่งยังไม่สามารถทำให้สมขอมรับตัวเองได้สักนัก พฤติกรรมขโมยของมาให้เพื่อนจึงยังไม่หมดไปที่เดียว

๑๓. ปัญหาเด็กชอบแสดงออก

ข้าพเจ้าเป็นครูสอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร เด็กชายสนั้นเป็นบุคคลหนึ่งที่เป็นสมาชิกของชั้น จากจำนวน ๔๗ คน ซึ่งเป็นชาย ๒๕ คน หญิง ๑๔ คน

เมื่อข้าพเจ้าเข้าสอน ข้าพเจ้าสามารถจะจำชื่อสนั้นได้ติดตาคิดใจเป็นคนแรก เพราะไม่ว่าข้าพเจ้าจะสอนเรื่องใด ๆ ข้าพเจ้าจะได้รับการตอบสนองจากสนั้นเกือบตลอดเวลา กล่าวคือพอข้าพเจ้าสอนถึงเรื่องหนึ่ง สนนั้นก็พูดแซงขึ้นมาถึงสิ่งที่เขาจะมา และเกี่ยวพันกับเรื่องที่กำลังเรียนอยู่นั้น และข้าพเจ้าก็ต้องแปลกใจว่า คำพูดที่สนนั้นพูดแซงขึ้นมา นั้น เป็นเรื่องที่ถูกต้องและตรงกับเรื่องที่เรียนอยู่ บางครั้งก็เป็นเรื่องที่ข้าพเจ้าพิจารณาแล้วก็เห็นว่าสูงกว่าที่เด็กระดับประถม ๔ ทั่ว ๆ ไปจะรู้ได้ ข้าพเจ้ายิ่งนี้ชมอยู่ในใจว่าเด็กคนนี้เก่ง แต่นั่นมิใช่ปัญหาที่ข้าพเจ้ากำลังจะพูดถึง ปัญหาที่

เกิดขึ้นกับฉันที่ข้าพเจ้าควรคิดแก้ไขคือการพุดแข่งขึ้นมาในขณะที่ข้าพเจ้ากำลังสอน และบ่อยครั้งที่เคียวที่ฉันยกมือ แสดงตนว่าต้องการจะพุดแต่ไม่รอให้ครูหยุดและอนุญาต ฉันก็จะพุดแข่งขึ้นมาทันที

ข้าพเจ้าได้ศึกษาประวัติของนักเรียนทั้งในด้านการเรียนและด้านพฤติกรรมที่บ้าน ก็พบว่าผลการเรียนของนักเรียนที่ฉันมาอยู่ในเกณฑ์ดี ประกอบกับที่บ้าน ครอบครัวของนักเรียนมีอาชีพครูและสนใจการบ้านการเมือง รวมทั้งความเอาใจใส่ต่อการเล่าเรียนของลูก ๆ ทุกคนเป็นอย่างดี เมื่อใดก็ตามที่นักเรียนเกิดปัญหา ก็จะสอบถามจากคุณพ่อ และคุณพ่อก็จะตอบปัญหาเหล่านั้น ๆ อย่างกว้างขวาง และยังสามารถจัดหาหนังสือ ๆ และน่าสนใจมาให้ฉันอ่านเป็นประจำ จึงทำให้ฉันมีความรู้ที่กล้าพุดกล้าถามอยู่เสมอ

ข้าพเจ้าพยายามแก้ปัญหาขั้นแรกด้วยการพุดในห้องให้ทุกคนรู้ถึงมารยาทในห้องเรียนเกี่ยวกับการพุดการถาม และให้นักเรียนในห้องอภิปรายถึงการปฏิบัติตนในห้อง แต่ผลที่เกิดขึ้นนั้นก็ยังคงเป็นนักเรียนคนเดิม ข้าพเจ้าจึงได้เรียกนักเรียนมาแนะนำกับคำถามลำพัง หลังจากนั้นก็คอยสังเกตผลปรากฏว่านักเรียนปรับปรุงตัวดีขึ้นบ้าง แต่ก็ยังมีบ่อยครั้งที่นักเรียนยังคงพุดแข่งขึ้นมา ข้าพเจ้าเห็นว่านักเรียนเป็นเด็กเรียบร้อยและไม่หัวค้อน เพราะเมื่อสอนหรือพุดอะไรไปแล้วก็มักจะทำตาม แต่ที่ไม่สามารถทำได้ตลอดไปเพราะความเคยชินที่ได้เคยปฏิบัติมานาน ซึ่งจะต้องคอย ๆ แก้ไข ข้าพเจ้าจึงคอยสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนตลอดเวลา โดยหันไปมองบ่อย ๆ และเรียกให้ตอบเสมอ ๆ เพื่อสนองความต้องการ แล้วจึงคอย ๆ เว้นว่าง ระยะเวลาของการซักถามออกไป เพื่อให้เกิดความเคยชินทีละน้อย ๆ ขณะนี้ฉันก็กำลังปรับปรุงตัวอยู่

๑๔. ปัญหาเด็กช่างพุด

ข้าพเจ้าคิดว่า ถ้าข้าพเจ้าต้องเผชิญกับสภาพเช่นนี้ตลอดไป ข้าพเจ้าคงต้องเป็นโรคประสาทแน่ ๆ

ข้าพเจ้ามารับหน้าที่สอนในชั้น ป. ๑ ซึ่งมีนักเรียนถึง ๓๕ คน เป็นชาย ๒๐ คน หญิง ๑๕ คน ครรฉิตเป็นหนึ่งในนักเรียนชายที่สร้างปัญหาให้เกิดขึ้นกับข้าพเจ้า ถึงแม้ว่าครรฉิตจะมีอายุเพียง ๗ ปีก็ตาม

ในวันหนึ่ง ๆ นอกจากข้าพเจ้าจะทำหน้าที่สอนแล้ว ข้าพเจ้ายังต้องทำหน้าที่ดูแลการ
อีกด้วย ข้าพเจ้าต้องได้รับการประทับรับฟ้อง จากบรรดาพหูชนทั้งหลาย วันละไม่น้อยกว่า
๑๐ ครั้ง และในจำนวนกว่า ๑๐ ครั้งนี้ ครรชิตมีบทบาทมากที่สุด ถ้าหากการฟ้องนั้นเกิดจาก
ปัญหาการก่อกวนหรือปัญหาการทะเลาะวิวาทกัน ข้าพเจ้าก็ไม่ต้องพูดถึงปัญหาข้างฟ้องนี้ แต่ก็
คงจะต้องหันไปพูดปัญหาการทะเลาะวิวาทกันแทน ข้าพเจ้าจะยกตัวอย่างคำฟ้องที่ได้รับฟ้องซึ่ง
ดังนี้

"ครูชา ปราณี่ไม่ซิคเส้นไตคะ"

"ครูครีบ ณรงคนอนหลับครีบ"

"ครูครีบ สตางคณหาย ๑ สลิ่งครีบ"

"ครูครีบ วิชัยเอาไม้บรรทัดผมไปครีบ"

"ครูชา สมศรีว่าหนูหลายมือไมสวยคะ"

ฯลฯ

อันที่จริงข้าพเจ้าเข้าใจว่าการฟ้องของเด็กเหล่านั้นเป็นของดี เพราะเป็นการแสดงออก
ของเด็ก ทำให้เราทราบปัญหาต่าง ๆ ของเด็กได้ดียิ่งขึ้น และเด็กในวันนี้ก็เป็นวัยที่ยึดครูเป็นใหญ่
เมื่อมีปัญหาคือ ๆ เกิดขึ้นจะต้องให้ครูเป็นผู้ตัดสินและถือเอาคำตัดสินของครูเป็นเด็ดขาด ดังนั้นเด็ก
จึงมักฟ้องครูตลอดเวลาเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น สำหรับครรชิตเป็นเด็กที่ฟ้องข้าพเจ้ามากที่สุด ไมว่าจะ
กำลังเรียนอยู่กับครูคนอื่น หรือครูกำลังให้ทำงานอยู่ ครรชิตจะวิ่งออกมาฟ้องข้าพเจ้าถึงที่หลังห้อง
ซึ่งยอมก่อให้เกิดผลเสียกับการเรียนการสอน ข้าพเจ้าจึงพยายามจะลดการฟ้องของครรชิตลงไป
ถึงแม้จะเป็นการตัดโอกาสที่จะเข้าใจปัญหาของเด็กก็ตาม เพราะข้าพเจ้าคำนึงถึงเรื่องการเรียน
การสอนเป็นสำคัญ ข้าพเจ้าจึงชี้แจงว่าปัญหาใดสำคัญมากพอแก่การฟ้อง และปัญหาใดไม่สำคัญต่อ
การฟ้องพร้อมกับกำชับว่า ถ้านักเรียนเอาเรื่องที่ไม่สำคัญมาฟ้อง ข้าพเจ้าจะไม่รับฟังคำฟ้องนั้น
ซึ่งการใช้วิธีนี้ใช้ไม่ได้ผลกับครรชิต ข้าพเจ้าจึงต้องเปลี่ยนวิธีใหม่โดยจดชื่อทำสถิติคนที่นำเรื่อง
ไม่สำคัญมาฟ้อง แล้วประกาศให้นักเรียนในชั้นได้รับทราบ ซึ่งการแก้ด้วยวิธีนี้ลดการฟ้องของ
ครรชิตได้มากที่สุดทีเดียว

๑๕. ปัญหาเด็กปรับตัวไม่ได้

นิวัฒน์ สุภาวรรณ อายุ ๒๑ ปี เขาได้รับปริญญาตรีทางการศึกษาคั้งแต่เมื่อปีที่แล้ว และได้เคยทำการสอนอยู่ในโรงเรียนราษฎร์แห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ปีนี้เขาได้รับการบรรจุเข้าทำงานในโรงเรียนแห่งหนึ่งทางภาคเหนือ และได้รับหน้าที่เป็นครูประจำชั้น

ในตอนแรกของการทำงานทุกสิ่งทุกอย่างราบรื่นไปด้วยดี แต่เขาสำรวจเห็นว่า มีเด็กคนหนึ่ง ในชั้นที่เขารับผิดชอบ (ป. ๗) ชื่อ นายเอี่ยม อายุ ๑๕ ปี วิชาเรียนบ่อยผิดสังเกต

เมื่อเปิดเรียนสัปดาห์แรกของเทอมที่สอง ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายปกครองได้เรียกเขาเข้าไปพบ และบอกให้เขาสอดส่องดูแลเด็กในความรับผิดชอบคนหนึ่งเป็นพิเศษ เพราะเด็กคนนี้ได้รับการภาคทัณฑ์ เป็นครั้งที่ ๒ แล้ว ซึ่งถ้ามีเหตุการณ์ร้ายแรงอื่น ๆ อีก ๑ ครั้งจะต้องถูกออกจากโรงเรียนทันที รายละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรมในบันทึกของฝ่ายปกครองเกี่ยวกับเด็กคนนี้ ซึ่งเป็นเด็กคนเดียวกับที่เขาสังเกตเห็นว่า วิชาเรียนเสมอ ๆ นั้นเอง มีดังนี้

- เล่นการพนันในโรงเรียน ชู้สาว และสูบบุหรี่ที่โรงเรียน อาจารย์ไปพบเข้าจึงนำตัวมาส่งฝ่ายปกครอง เด็กชายเอี่ยมปฏิเสธ หาวาอาจารย์คนนั้นกลั่นแกล้ง แต่ภายหลังมีพยานคนอื่นอีกจึงยอมรับ ทางโรงเรียนได้ภาคทัณฑ์ไว้เป็นครั้งที่ ๑

- ทำพระภิกษุชกเนื่องจากเข้าไปเล่นการพนันในวัด และพระภิกษุรูปนั้นออกมาห้าม ชาวบ้านหลายคนเห็นจึงมาแจ้งให้โรงเรียนทราบ นายเอี่ยมรับสารภาพ และถูกภาคทัณฑ์ครั้งที่ ๒

ตั้งแต่นั้นมานิวัฒน์ได้พยายามทำความรู้จักกับนายเอี่ยมด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น สังเกต สัมภาษณ์ และทำสังคัมมิตี ตลอดจนการซักถามเพื่อน ๆ และครูที่สอนในวิชาต่าง ๆ ได้ผลดังนี้

- ครูส่วนมากลงความเห็นว่าเป็นเด็กโง่ และเกียจคร้าน

- เพื่อน ๆ ในห้องบอกว่ นายเอี่ยม ชอบรังแกเด็กที่เล็กกว่า

- ผลการทำสังคัมมิตีพบว่า เป็นเด็ก Isolate

- จากการสัมภาษณ์ ได้ทราบว่า นายเอี่ยมเป็นลูกคนที่ ๔ ในจำนวนพี่น้อง ๕ คนฐานะทางบ้านปานกลางค่อนข้างไปทางต่ำ อาชีพของผู้ปกครองคือ ทำนา แต่มีที่นาของตัวเองพอแม่ต้องออกไปรับจ้างทำงานต่าง ๆ เมื่อหมคนทำนา จึงไม่มีเวลาสนใจลูก ๆ เอี่ยมชอบคบเพื่อน

ที่บ้านมากกว่าที่โรงเรียน และไม่ชอบซักใจเพื่อน ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำมาก เมื่อเทอมที่แล้วได้คะแนนเพียง ๓๕ % เมื่อซักถามถึงเรื่องที่ถูกภาคทัณฑ์ เอ้อมบอกว่าเพื่อนชวนและตนไม่อยากซักใจเพื่อนเหล่านั้น ซึ่งส่วนมากก็อยู่ข้างบ้านและไม่ได้เรียนหนังสือ

เมื่อซักถามความรู้สึกที่มีต่อเพื่อน ๆ และครู เอ้อมบอกว่าไม่ชอบเพื่อน ๆ เพราะชอบถูกคนหาว่าโง่ เกี่ยวกับครูในโรงเรียนเอ้อมบ่นอย่างแข็งขันว่าครูทุกคนมีอคติต่อตน

นิวัฒน์ได้พิจารณาและตั้งสมมุติฐานของสาเหตุไว้ว่า เอ้อมไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพในโรงเรียนได้ อาจเนื่องมาจากการไม่มีเพื่อนในโรงเรียน และตนเองเรียนอ่อน เอ้อมจึงต้องไปหาทางออกโดยการก้าวร้าว ทำตัวเด่นให้คนสนใจโดยการโต้เถียงอาจารย์ ทำพระชก การคบเพื่อนชาวบ้านทำให้ถูกชักจูงไปในทางเลวได้ง่าย

นิวัฒน์คิดว่า เขาควรจัดสภาพสังคมในโรงเรียนให้เข้ากับเอ้อมบ้าง และพยายามให้เอ้อมปรับตัวให้เข้ากับสภาพของโรงเรียนบ้าง โดยให้เอ้อมมีตำแหน่งหัวหน้าชั้น และส่งเสริมให้เข้าร่วมในกิจกรรมของชุมนุมต่าง ๆ เช่น ชุมนุมกีฬา เป็นต้น เขารู้สึกว่าเอ้อมมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางดีระยะแรก ๆ แต่แล้วจู่ ๆ ก็ถูกสั่งพักการเรียน เพราะทำความผิดเป็นครั้งที่ ๓ เนื่องจากไปขโมยของและถูกตำรวจจับได้

นิวัฒน์ไม่เข้าใจว่าเป็นเพราะอะไร เขาคิดว่าหนทางแก้ไขของเขาถูกต้องแล้ว เขามองไม่เห็นจุดบกพร่องในการปฏิบัติของเขา เขายังหาคำตอบและวิธีแก้ไขเอ้อมไม่ได้จนทุกวันนี้

๑๖. ปัญหาเด็กแสดงความสับสนต่อครู

ประสงค์ ธนาคำ เป็นครูประจำชั้น ป. ๓ ของโรงเรียนเทศบาลแห่งหนึ่ง เขาได้รับปริญญาทางการศึกษา เมื่อ ๓ ปีก่อน แต่เคยมีประสบการณ์ทางด้านการสอนมาแล้วกว่า ๑๕ ปี ดังนั้นเขาจึงคิดว่า เขาพอจะเข้าใจพฤติกรรมต่าง ๆ ของเด็กที่แสดงออกได้อย่างถูกต้อง

ในภาคเรียนที่ ๒ ของปีนี้เขาได้รับครูฝึกสอนจากวิทยาลัยแห่งหนึ่งมาช่วยงานฝึกสอนหลายคน "ธำรงค์" เป็นคนหนึ่งในงานนั้น และเป็นคนที่อยู่ในความดูแลของเขาโดยตรงในฐานะครูพี่เลี้ยง

"ซำรง" เป็นนิสิตชายที่สุภาพเรียบร้อย ก่อนข้างซ้าย แต่เอาใจใส่นักเรียนและการสอน
ดีมาก สนใจและติดตามผลการสอนของตนเองทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่ม ทุก ๆ เป็นเขาจะสอนพิเศษ
และเปิดโอกาสให้เด็กที่สนใจเข้าเรียนได้ในวิชาที่ตนสอน นอกจากนี้เขายังมักจะพาเด็ก ๆ ในชั้นที่เขา
รับผิดชอบไปเที่ยวความที่ต่าง ๆ เช่น วัดพระแก้ว าลา ซึ่งสังคมก็เห็นว่า เป็นสิ่งที่ดี ทำให้รู้จักเด็กดีขึ้น
และทำให้เกิดสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างครู และนักเรียนด้วย เด็กนักเรียนส่วนมากก็รู้สึกว่าจะมีความพอใจ
สังเกตได้จากกรณีที่นักเรียนมักจะมาซักถาม "ซำรง" เสมอ ๆ เมื่อเขาวางจากการสอน ในจำนวนนี้มี
คนหนึ่ง ที่ ประสงค์ สนใจมาก เด็กคนนั้นชื่อ "สมหญิง" อายุ ๑๕ ปี สมหญิงมักจะเข้ามาพบ ซำรงเสมอ
และมักจะชวนคุย เรื่องสัพเพเหระมากกว่าเนื้อหาวิชา ในตอนเช้าสมหญิงจะมาพร้อมกับช็อคอกกุกุหลาบ
เพื่อนำมาแบ่งแจกกันให้ครู "ซำรง" เช่นนี้เป็นกิจวัตร ประสงค์ แน่ใจจากประสบการณ์ของตนว่า สมหญิง
เกิดความรู้สึกต่อ "ซำรง" นอกเหนือไปจากความรู้สึกของศิษย์กับครู เขารู้จักสมหญิงดี เพราะบ้าน
อยู่ใกล้กัน และแม่ของสมหญิงก็ไปมาหาสู่เสมอ ต่อไปนี้เป็นรายละเอียดของสมหญิง

สมหญิงเป็นเด็กวัยรุ่นที่สมบูรณ์กว่าเด็กในวัยเดียวกัน รูปร่างหน้าตาดี น่ารัก อารมณ์อ่อนไหวง่าย
ผลการเรียนปานกลาง มีหน้าที่พิเศษเป็นหัวหน้าห้อง สมหญิงพักอยู่กับคุณแม่ ส่วนคุณพ่อเสียชีวิตแล้ว
ยังไม่รู้ความ คุณแม่สมหญิงเป็นคนที่มีอัธยาศัยดีมาก โอบอ้อมอารี และรักสมหญิงตั้งแต่วัยเยาว์ เพราะเป็น
ลูกคนเดียวและเป็นกำพร้า แต่เธอไม่มีโอกาสได้ใกล้ชิดกับสมหญิงมาตั้งแต่เด็ก เนื่องจากต้องออกไป
ประกอบอาชีพทางด้านธุรกิจการค้า

พฤติกรรมของสมหญิงต่อครู "ซำรง" ครูอื่น ๆ หลายคนสังเกตเห็นและบอกให้ครู ประสงค์
ดีใจที่สอนสมหญิง และครู "ซำรง" ครู ประสงค์คิดว่า พฤติกรรมของสมหญิงที่แสดงออกต่อครู "ซำรง"
นั้น แม้จะมีแนวโน้มที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่เกินกว่าศิษย์กับครู แต่ก็ไม่น่าจะเนื่องมาจากแรงขับ
ในทางเพศ แต่จะเป็นการชดเชยในสิ่งที่ขาด คือ พ่อ และเป็นการถายโยง
มากกว่าอย่างอื่น

ดังนั้นครู ประสงค์ จึงเพียงเรียกครู "ซำรง" มาพูดให้รู้ตัว แต่ก็ได้กำชับว่า ให้ปฏิบัติ
ทุกอย่างให้เป็นไปตามปกติ เพราะคิดว่าความรู้สึกเช่นนี้ของสมหญิงคงจะหมดไปไปในไม่ช้า เนื่องจาก
เป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติของเด็กในวัยนี้

๑๓. ปัญหาเด็กไม่ตั้งใจเรียน

คาร์มี อูคม เป็นครูในโรงเรียนประถมสาธิตที่มีชื่อเสียงมากแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร เธอสอนภาษาอังกฤษหลายระดับชั้น แต่เนื่องจากว่าเธอสอนน้อยชั่วโมง ประกอบกับเธอสนใจในงานแนะแนวมาก ดังนั้นเธอจึงมักใช้เวลาศึกษาเรื่องเหล่านี้เสมอ และลงมือปฏิบัติจริงถ้ามีโอกาส เพื่อเป็นประโยชน์แก่การสอนของเธอเอง เธอมีพื้นฐานทางการศึกษาในระดับปริญญาตรีทางการศึกษา แต่ไม่เคยมีประสบการณ์ทางด้านการสอนมาเลย เนื่องจากเพิ่งจะสำเร็จการศึกษาในปีนี้อเอง

เธอมีความสนใจ "ประคอง" เด็กนักเรียนหญิงในชั้น ป.๒ คนหนึ่งมากเป็นพิเศษ เนื่องจากประคองมีพฤติกรรมหลายอย่างที่เราสังเกตได้ดังนี้

- ซึม และหลับในท้องเสมอ ๆ ในวิชาของเธอ
- ไม่ส่งการบ้านหรือส่งอย่างไม่สมบูรณ์
- จากการสอบถามครูอื่น ๆ พบว่าเป็นอย่างนี้เกือบทุกวิชา ยกเว้นการฝีมือ ซึ่งครูที่สอนบอกว่าสนใจพอสมควร แต่ทำงานค้มาก
- จากการสอบถามเจ้าตัวบอกว่าชอบเรียนภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์ แต่จากคะแนนในแต่ละเทอมของทั้ง ๒ วิชา ตั้งแต่ ป.๕ เป็นต้นมาไม่เคยได้สูงกว่า ๖๐ %
- พฤติกรรมทางสังคมปกติ มีเพื่อนฝูงพอสมควร
- สภาพทางร่างกายดีมาก รูปร่างสมบูรณ์ สุขภาพดี

คาร์มี ได้ไปเยี่ยมบ้าน และคุยกับผู้ปกครองของประคอง เธอพบว่าฐานะทางบ้านของประคองดีมาก ประคองเป็นลูกคนที่ ๔ และเป็นคนสุดท้องที่ห่างช่วงห่างจากพี่คนรองถึง ๑๐ ปี พี่ของประคองทุกคนสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีเป็นอย่างต่ำ โดยเฉพาะคนโต จบปริญญาเอก และทำงานทางด้านการวิจัยในสถาบันที่มีเกียรติแห่งหนึ่ง

คุณแม่ของประคอง บอกว่าเธอและคุณพ่อของประคอง ตั้งใจจะให้ประคองเรียนทางสาขาการแพทย์ และตอนนี้ทุก ๆ เย็นเธอก็จ้างครูมาสอนพิเศษในวิชาภาษาอังกฤษและคณิตศาสตร์ ให้ประคองที่บ้าน คุณแม่ของประคองคิดว่าประคองยังเด็กและสามารถฝึกให้ไปทางใดก็ได้ ดังนั้นเธอจึงมุ่งมั่นที่จะจัดการกับอนาคตของประคองให้ เป็นไปตามวิถีทางที่เธอต้องการ

คาร์มี มีความคิดอย่างหนึ่งแอมแฝงอยู่ในใจ เธอตั้งใจว่าเธอจะพาประคองไปไว้ระดับ "สติปัญญา" (I.Q.) ที่ศูนย์สุขวิทยาทางจิต และถ้าผลเป็นไปอย่างที่เราคิด เธอจะเปลี่ยนวิธีการสอนและความคาดหวังของเธอที่มีต่อประคอง และหวังว่าจะพยายามอธิบายให้คุณแม่ของประคองเข้าใจในเรื่องนี้ด้วย

๑๔. ปัญหาเด็กที่มีความประพฤติไม่เหมาะสม

สุนทร อุกุม เป็นนิสิตชั้นปีที่ ๔ จากสถาบันทางการศึกษาแห่งหนึ่งในสาขาพลศึกษา ในเทอมนี้ เขาได้ออกฝึกสอนในโรงเรียนประถมแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร สุนทรเป็นนิสิตที่มีอายุค่อนข้างมากสำหรับนิสิตในรุ่นเดียวกันคือ ๒๕ ปี เนื่องจากเขาออกไปทำงานก่อนที่จะเข้ามาเรียน ในระยะหลังถึง ๕ ปี พี่นพเคิมของสุนทร เป็นคนจังหวัดสุรินทร์ และโรงเรียนที่เขาไปสอนในตอนแรกก็เป็นโรงเรียนในจังหวัดบ้านเกิดของเขานั่นเอง

ในเทอมนี้เมื่อเขาออกฝึกสอนในวิชาพลศึกษาในโรงเรียนระดับประถม ซึ่งเขาไม่ได้หนักใจอะไรเลย และเคยผ่านการสอนมานานแล้ว แต่เขาได้สังเกตพบว่าเด็กคนหนึ่งในวัน ป. ๖ ที่เขาสอน มีพฤติกรรมบางอย่างที่น่าสังเกตดังนี้

- เชื่องซึมเสมอ ๆ ในชั่วโมงที่เขาสอน ไม่กระฉับกระเฉง
- เข้ากลุ่มกับเพื่อน ๆ ไม่ค่อยได้ สังเกตเห็นได้จากเวลาให้เล่นเกมสเป็นหมู่ มักจะแสดงสีหน้าไม่ค่อยพอใจ และเพื่อน ๆ ก็มักไม่ค่อยจะชอบเล่นด้วย
- จากการสัมภาษณ์เพื่อน ๆ ได้ความว่า คำร่าเป็นคนมีอารมณ์รุนแรง และขุ่นเคืองง่าย เวลาเพื่อน ๆ พูดคุยจะเข้านกคอบทันที และเมื่อตอนต้นปีเคยทำร้ายเพื่อนคนหนึ่งในวัน โดยแทงด้วยวงเวียน ครูใหญ่จึงทำโทษและเรียกพ่อแม่มาคาดโทษเอาไว้
- ครูเก่าคนอื่น ๆ เล่าให้ฟังว่า คำร่า คลั่งใคล้ไสยศาสตร์มาก เคยปลุกพระให้เพื่อน ๆ ในห้องกุสเมอ ๆ และบอกเพื่อน ๆ ว่าตัวเองคงกระพัน ยิง ฟัน ไม่เข้า
- พกอาวุธมาโรงเรียนเสมอ ๆ ส่วนมากเป็นมีด
- ทำท่าสัสคักเมื่อถูกครูทำโทษ และกล่าวคำขมขามมาคร่ำครวญ เมื่ออยู่ชั้นหลัง
- ไม่ยอมให้ครูหญิงลงโทษ และไม่ยอมให้ถูกตี อ้างว่าจะทำโทษของที่ลงไว้เสื่อม

- ผลการเรียนโดยทั่ว ๆ อยู่ในชั้นปานกลาง

- รายละเอียดทางบ้านไม่ทราบมากนัก ทราบแค่เพียงว่า พ่อแม่เป็นกรรมกรรายวัน

และมีลูกหลายคน "คำรา" เป็นคนโต

จากการได้คุยกับตัวเด็กเอง ได้ความสอดคล้องกับข้อความในตอนต้น ๆ ทั้งหมด "คำรา" ขอมรับว่าตนเองใจร้อน และที่เป็นอย่างนั้นก็เพราะรัก "หัวใจเลื้อ" ไว้ที่กระหม่อม ทำให้อยากจะทำร้ายใคร ๆ เสมอ ๆ เวลาใครพูดผิดหู

สุนทรนำเรื่องนี้ไปหารือกับอาจารย์ใหญ่ และอาจารย์ใหญ่ได้กำชับให้เขาพยายามหาทางช่วยเหลือ แต่สุนทรคิดว่า เรื่องนี้มีเกินความสามารถของครูอย่างเขาที่จะช่วยได้ เขาคิดว่าวิธีที่ดีที่สุดคือ พยายามพา "คำรา" ไปหาจิตแพทย์ เพื่อวิเคราะห์สาเหตุและหาวิธีช่วยเหลือ

๑๘. ปัญหาเด็กหนีเรียน

อรสาเป็นครูใหม่ เมื่อจบ ก.ศ.บ. รุ่นล่าสุด เธอต้องการที่จะทุ่มเทให้กับการสอนอย่างเต็มที่ โดยสมัครไปสอนต่างจังหวัดแห่งหนึ่ง เพราะเธอมีความคิดอีกอย่างหนึ่งว่า นักเรียนที่เรียนในต่างจังหวัด ควรจะมีความขยันหมั่นเพียร กระตือรือร้นในการเรียน และมีความประพฤติที่วิเศษนอนน้อยกว่าเด็กในกรุงเทพฯ เมื่อเริ่มเข้าไปสอน เธอได้รับตำแหน่งให้เป็นครูประจำชั้น ป. ๑ ซึ่งเป็นชั้นสูงสุดของโรงเรียน ทั้งนี้เพราะครูใหญ่เห็นว่าเธอได้รับความรู้ในชั้นสูง และทำหน้าที่สอนวิชาภาษาอังกฤษ

เมื่อเธอเริ่มสอนในระยะแรก ๆ เธอรู้สึกว่ามีเด็กในชั้นทั้ง ๔๐ คน เป็นหญิง ๒๕ คน ชาย ๑๕ คน เป็นเด็กที่มีความประพฤติดี และตั้งใจเรียนดี ทำให้เธอรู้สึกภาคภูมิใจในลูกศิษย์ของเธอมาก และเธอมักจะคุยอวดเพื่อนครูเสมอ เพื่อนครูคนหนึ่งซึ่งเคยเป็นครูประจำชั้นมาก่อน ได้เล่าให้เธอฟังว่า ในชั้นนั้น มีเด็กที่ก่อปัญหาที่สุดคือ เด็กชายสม ซึ่งมักจะขาดโรงเรียนเสมอ เวลาเรียนก็ไม่ค่อยสนใจ มักชวนเพื่อนคุย นอกจากนี้ยังชอบคบเพื่อนนอกโรงเรียน แต่อย่างไรก็ตาม เชื่อว่าครูคนนั้นก็ไม่เคยนึกว่า เด็กชายสมเป็นเด็กที่มีลูกไม่จืด มักพูดให้ครูเชื่อได้เพราะมีหน้าตาดี ๆ เรียกร้องความเห็นใจเสมอ ซึ่งจากการบอกเล่านี้ ทำให้อรสารู้สึกแปลกใจมาก เพราะจากการ

สังเกตของเธอ เธอก็รู้สึกว่ามี ๒ สปีดแรกที่เธอทำการสอน ก็พบว่าสมไม่เคยขาดเรียน และยังไม่มีความผิดปกติรุนแรงเท่าที่เพื่อนครูคนนั้นเล่า แต่อย่างไรก็ตามเธอก็เริ่มสังเกตพฤติกรรมของเขา

สปีดต่อมา เธอก็เริ่มสังเกตเห็นว่า สมขาดโรงเรียนไป ๒ วันเต็ม ๆ เธอจึงซักถามเพื่อนในชั้นว่า มีใครรู้จักบ้านของสมบ้าง ขอให้ช่วยดูว่าสมเป็นอะไร ถึงไม่มาโรงเรียน วันรุ่งขึ้น สมชายก็นำข่าวมาบอกเธอว่า สมจะมาโรงเรียนหลังจากหมัดหัวโหม่งสอนแล้ว เธอได้บอกสมให้มาพบในคอนเป็น จากการซักถาม สมเล่าว่าเขาไม่มาโรงเรียนเนื่องจากไม่สบาย อรสาจึงชี้แจงให้สมนำไปตามมาส่ง สมก็รับปากเป็นอย่างดี และก็ปฏิบัติตามในวันรุ่งขึ้น อรสาได้ให้ความเอาใจใส่กับสมมากขึ้นโดยตามให้สมตอบบ่อย ๆ และหาโอกาสยกย่องชมเชย ถึงอย่างไรก็ตาม การบ้านที่อรสาสั่ง สมก็ไม่เคยทำมาเลย แม้ว่าจะขู่ว่าโทษ หรือตัดคะแนน ทุกครั้งที่อรสาเรียกสมมาพบไม่ว่าเรื่องใดก็ตาม สมก็จะตีหน้าซื่อ ๆ เรียกร้องความสนใจและบอกว่าไม่มีเวลาทำ เพราะอยู่บ้านต้องช่วยพ่อทำงาน คือต้องรีดนมวัว เพราะว่าที่บ้านไม่มีใครยอมทำ พ่อจึงมอบหน้าที่นี้ให้ อรสาก็พยายามแก้ไขปัญหามาด้วยวิธีที่นุ่มนวล และชี้ให้เขาเห็นว่า การที่เขาช่วยพ่อแม่ทำงานเป็นสิ่งดี แต่หน้าที่เกี่ยวกับภาระเรียน ก็ยังมีความสำคัญ

นอกจากนี้ อรสาได้สืบตามความประพฤติของสมจากญาติของเขา ก็ทราบว่า สมแคงตัวมาโรงเรียนทุกวัน และคงหนีเรียน อรสาจึงตัดสินใจเขียนจดหมายแจ้งไปยังที่บ้านของสมโดยฝากเพื่อนของสมไป เช้าวันรุ่งขึ้นอรสา ก็ทราบว่าจะเจอบุญนั้น สมได้ขอเอาไปอ่านและทำลายเสีย สมก็ยังคงขาดเรียนเหมือนเดิมอีก

๒๐. ปัญหาเด็กไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง

บังอร เป็นครูประจำชั้น ป.๓ ของโรงเรียนประถมสาธิตแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ นักเรียนในชั้นของเธอส่วนมากมาจากพื้นฐานทางครอบครัวที่ศึพสมควร ในจำนวนนี้มีเด็กคนหนึ่งชื่อ วลัย อายุ ๑๔ ปี เป็นเด็กที่หน้าตาดี อุนิสัยเรียบร้อย โอบอ้อมอารีต่อเพื่อน ๆ ดังนั้นจึงเป็นที่รักของเพื่อน ๆ ทุกคน บังอรสนใจเด็กคนนี้มาก เพราะเธอแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ยังแปลกไปจากคนอื่น ๆ ดังนี้

- ค่อนข้างเงียบ และซิมผิดปรกติในวันนี้
- ไม่คอยมั่นใจในตัวเอง เวลาครูเรียกขึ้นตอบคำถามเธอมักจะประหม่าจนตัวสั่น ไม่สามารถจะตอบได้ทั้ง ๆ ที่น่าจะตอบได้ เพราะการเวียนของเธอก็อยู่ในขั้นไม่เลวนัก
- บางครั้งเมื่อถูกเรียกให้ตอบ เธอจะร้องไห้ และต่อจากนั้นก็ไม่สามารถจะทำอะไรต่อไปได้อีก
- ในระยะหลัง ๆ อาการเหล่านี้ยิ่งหนักขึ้นไปอีก ทุกครั้งที่ถูกเรียกตอบคำถาม เธอมักจะประหม่าจนตัวสั่นไม่สามารถจะตอบได้ ทั้งที่ควรจะตอบได้ เพราะการเวียนของเธอก็อยู่ในขั้นไม่เลวนัก
- บางครั้งเมื่อถูกเรียกให้ตอบ เธอจะร้องไห้และต่อจากนั้นก็ไม่สามารถจะทำอะไรต่อไปได้อีก
- ในระยะหลัง ๆ อาการเหล่านี้ยิ่งหนักขึ้นไปอีก ทุกครั้งที่ถูกเรียกตอบคำถาม เธอจะตกใจจนตัวสั่นและร้องไห้เสียงดัง

บ๊องเคยเรียกวัดด้วยมาคุยด้วย และได้ความว่าวลัยเป็นลูกคนสุดท้ายของครอบครัวที่มีอันจะกิน ครอบครัวหนึ่ง พี่ ๆ ของวลัยล้วนแล้วแต่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีสูงในการเรียนและการทำงาน วลัยมักถูกตำหนิจากทางบ้านเสมอ ๆ ว่าโง่กว่าพี่ ๆ น้อง ๆ พ่อของวลัยตั้งความคาดหวังไว้มาก คังนั้นทุกอย่างที่วลัยทำจะต่ำกว่าระดับความความคาดหวังที่พ่อแม่ของวลัยตั้งไว้เสมอ ไม่เคยเลยสักครั้งเดียวที่เธอจะได้รับคำชมเชยจากพ่อแม่ของเธอ

บ๊องคิดว่าเธอจะต้องพยายามช่วยเหลือวลัยโดยการจัดสถานการณ์ให้วลัยได้รับผลสำเร็จในการเรียนและการทำงานบ้าง เธอคิดว่าวิธีนี้จะเป็นหนทางที่ดีที่สุดที่เธอควรจะทำ แต่เธอก็ไม่แน่ใจว่าผลจะออกมาตามที่เธอหวังหรือไม่ เพราะหลังจากที่เธอพยายามด้วยวิธีดังกล่าว วลัยก็ยังเป็นวลัยที่ไม่มีความเชื่อมั่นอยู่อย่างเดิม

๑. ปัญหาเด็กไม่ทำแบบฝึกหัดในชั้นเรียน

บทบาทของครู

คุณเป็นครูโรงเรียนประถมแห่งหนึ่ง คุณสอนวิชาเลขคณิตในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เมื่อคุณสอนการเทียบบัญญัติไตรยางค์จบแล้ว คุณก็ให้เด็กทำแบบฝึกหัดจากหนังสือเรียน และคุณก็เปิดโอกาสให้นักเรียนที่สงสัยในข้อใด ๆ มาซักถามคุณได้ตลอดเวลา แต่เมื่อคุณเดินไปดูการทำงานของนักเรียน คุณก็พบสมุดของเด็กชายสมน ไม่ได้ทำแบบฝึกหัดเลยแม้แต่ตัวเดียว

บทบาทของนักเรียน

คุณเป็นเด็กชายสมน กำลังเรียนวิชาเลขในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ เมื่อครูฝึกสอนให้ทำแบบฝึกหัดคุณทำไม่ได้ แต่คุณก็ไม่ถามครู คุณจึงนั่งเฉย ๆ จนครูเดินมาจับคู่ที่สมุดของคุณ

๒. ปัญหาเด็กแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสม

บทบาทของครู

คุณเป็นครูฝึกสอนสตรีของโรงเรียนแห่งหนึ่ง สอนวิชาภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ในช่วงโมงภาษาไทยคุณเรียงความโดยให้เด็กนักเรียนช่วยกันแต่งกลอนบนกระดานคำคนละวรรค เมื่อเด็กออกไปแต่งว่า "ชาตรีเรียนเก่งจนมีสี่ตา" เด็กชายชาตรีได้เดินออกไปลบชื่อตนเองออก

บทบาทของนักเรียน

คุณเป็นเด็กชายชาตรีอายุ ๑๓ ปี เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง คุณเป็นคนเรียนเก่งและใส่วันทา แต่คุณไม่ช่างพูด เมื่อเรียนวิชาภาษาไทย คุณเห็นเพื่อนเขียนว่าคุณบนกระดานคำ คุณไม่พอใจจึงเดินไปลบชื่อคุณออก

๓. ปัญหาเด็กเรียกร้องความสนใจ

บทบาทของครู

คุณเป็นครูฝึกสอนโรงเรียนสาธิตแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ทุก ๆ เช้าคุณมีหน้าที่ควบคุมนักเรียนเข้าแถวเคารพธงชาติและสวดมนต์ เช้าวันหนึ่งมีผู้ปกครองมาติดต่อธุระกับคุณอยู่ คุณจึงไม่ไ้ลงมาควบคุมแถวในชั้นของคุณ เมื่อนักเรียนสวดมนต์เสร็จ ครูฝึกสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ซึ่งเป็นเพื่อนคุณได้ส่งเด็กชายชานี้มาหาแล้วบอกกับคุณว่า เวลาสวดมนต์ในแถวชานี้แกลังกราบลงไปพื้น

บทบาทของนักเรียน

คุณเป็นเด็กชายชานี้ ซึ่งกำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ คุณอยู่บ้านก็ได้รับการตามใจอย่างมาก คุณจึงกล้าที่จะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เพื่อน ๆ สนุกสนานเป็นการเรียกร้องความสนใจอยู่เสมอ เช้าวันหนึ่งขณะเข้าแถวสวดมนต์ คุณเห็นครูฝึกสอนไม่ไ้ลงมาคุม เมื่อคุณสวดมนต์คุณจึงก็กราบลงไปพื้นให้เพื่อน ๆ หัวเราะ คุณจึงถูกส่งตัวไปหาครูฝึกสอนที่ประจำอยู่ชั้นของคุณ

๔. ปัญหาเด็กเก็บความรู้สึกไม่ได้

บทบาทของครู

คุณเป็นครูฝึกสอนโรงเรียนประถมแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ คุณได้พานักเรียนในชั้นไปฝึกพลศึกษา โดยให้เล่นเกมต่าง ๆ ปรากฏว่าเด็กชายคนหนึ่งร้องไห้ขอให้คุณจึงเรียกมาหา

บทบาทของนักเรียน

คุณเป็นเด็กชายคนหนึ่ง อายุ ๗ ปี กำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ในขณะที่ครูพาคุณมาฝึกพลศึกษา เงินคุณใส่ไว้ในกระเป๋าเสื้อหายไป ๑ บาท คุณจึงร้องไห้

๕. ปัญหาเด็กอ่านหนังสือไม่ออก

บทบาทของครู

คุณเป็นครูฝึกสอนโรงเรียนประถมแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร และได้สอนชั้นประถมศึกษาที่ ๔ สัปดาห์แรกที่คุณมาสอน คุณได้ทำการทดสอบการอ่านของนักเรียนในชั้นคุณ ปรากฏว่าเด็กหญิง วิชา อ่านหนังสือไม่คอยได้เลย คุณได้เอาหนังสือภาษาไทยของชั้นประถมศึกษาที่ ๑ มาให้ลองอ่าน ปรากฏว่า วิชาไร้ของเอา เพราะเมื่อให้ชี้คำขณะอ่านวิชาชี้ไม่ถูก

บทบาทของนักเรียน

คุณเป็นเด็กหญิงวิชา นักเรียนชั้นประถมศึกษาที่ ๔ อายุ ๑๒ ปี การเรียนของคุณอ่อนมาก คุณอ่านหนังสือไม่ออก และเคยตกซ้ำชั้นมาแล้ว ๒ ปี ครูจึงพยายามเซ็นให้คุณจบ ๆ ออกไป เมื่อคุณถูกครูฝึกสอนทดสอบให้อ่านหนังสือ คุณจึงอ่านไม่คอยได้

๖. ปัญหาเด็กล่อเลียนครู

บทบาทของครู

คุณเป็นครูหญิงฝึกสอนในโรงเรียนประถมแห่งหนึ่ง เมื่อคุณเพิ่งเริ่มสอนในชั้นประถมศึกษาที่ ๓ ในวิชาภาษาไทยเป็นชั่วโมงแรก คุณถูกเด็กชายประสงค พุกเลียนคำพูดคุณทุกคำ ไม่ว่าคุณจะพูดคำอะไรออกมา คุณได้กล่าวตักเตือน ประสงคก็แก้งพุกเลียนคำพูดคุณอีก

บทบาทของนักเรียน

คุณเป็นเด็กชายประสงค อายุ ๑๔ ปี เคยสอบชั้นประถม ๓ ตกมาแล้วหนึ่งครั้ง คุณชอบบัวครูฝึกสอนให้ร้องไห้ และคุณก็ทำสำเร็วมามากกว่าในรุ่นก่อน ๆ เมื่อคุณเห็นครูฝึกสอนใหม่เข้ามาสอนคุณจึงแก้งพุกเลียนคำพูดครูทุกคำ ทวยหาทางขวน ๆ

๗. ปัญหาเด็กไม่สนใจเรียนพลศึกษา

บทบาทของครู

คุณเป็นครูฝึกสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง ขณะที่คุณสอนวิชาพลศึกษาอยู่ คุณได้ให้นักเรียนตั้งแถวเพื่อฝึกกายบริหาร เมื่อนักเรียนคนอื่น ๆ กำลังเข้าแถว เด็กชายวีระได้เดินออกนอกแถวไปนั่งเล่นคนเดียว โดยไม่ได้ขออนุญาต คุณจึงเรียกเด็กชายวีระมาสอบถามสาเหตุ

บทบาทของนักเรียน

คุณเป็นเด็กชายวีระ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ ๓ ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง คุณไม่ชอบเรียนพลศึกษา เพราะคุณสุขภาพไม่ดี เมื่อครูให้ตั้งแถวฝึกกายบริหารคุณจึงเดินไปนั่งเล่นคนเดียว ครูจึงเรียกคุณไปสอบถาม คุณจึงบอกครูตามความเป็นจริงว่าไม่อยากเรียน

๘. ปัญหาเด็กมาสาย

บทบาทของครู

คุณเป็นครูฝึกสอนโรงเรียนประถมแห่งหนึ่ง ในช่วงโมงเช้าขณะที่คุณสอนวิชาสังคมศึกษา เกือบหมดชั่วโมงแล้ว เด็กหญิงวันพร เพิ่งมาถึงชั้นเรียน ทั้ง ๆ ที่คุณได้ตั้งเตือนเด็กหญิงวันพรแล้ว ให้มาโรงเรียนให้ทัน เพราะคุณรู้ว่าบ้านของวันพรอยู่ไม่ไกลโรงเรียนนัก

บทบาทของนักเรียน

คุณเป็นเด็กหญิงวันพร และคุณชอบดูโทรทัศน์ที่หน้าบ้านทุกคืน ตอนเช้าคุณจึงมักตื่นมาโรงเรียนไม่ทัน แต่คุณก็ไม่เคยขาดเรียน เข้าวันหนึ่งคุณรู้สึกปวดท้องคุณจึงนอนพักนอนอยู่ที่บ้าน เมื่อหายแล้วคุณก็รีบมาโรงเรียน ก็พอดีเกือบหมดชั่วโมงสังคม

๙. ปัญหาเด็กไม่สนใจเรียน

บทบาทของครู

คุณเป็นครูฝึกสอน วิชาสังคมศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ตอนบ่ายขณะคุณกำลังสอนวิชาสังคมเด็กคนอื่น ๆ ก็ตั้งใจฟังคุณอธิบายเป็นอย่างดี แต่มีเด็กชายทองคำ ไม่สนใจการสอนของคุณเลย กลับชวนเพื่อน ๆ อ่านหนังสือการ์ตูนที่นำมาจากบ้าน

บทบาทของนักเรียน

คุณเป็นเด็กชายทองคำอายุ ๑๑ ปี คุณชอบอ่านหนังสืออื่น ๆ มากกว่าหนังสือเรียน และคุณจะนำหนังสือเหล่านั้นมาโรงเรียนเสมอ และในขณะที่ครูกำลังสอนวิชาสังคมศึกษา คุณก็แอบเอาหนังสือการ์ตูนขึ้นมาอ่าน และกำลังชักชวนเพื่อน ๆ ดูภาพการ์ตูน

๑๐. ปัญหาเด็กซัดค้ำลัง

บทบาทของครู

คุณเป็นครูฝึกสอนโรงเรียนประถมแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ขณะคุณสอนวิชาเลขอยู่นั้น คุณได้ให้เด็กทำแบบฝึกหัด และคุณได้บอกกับนักเรียนในชั้นของคุณว่าจะให้คนที่ทำเสร็จเท่านั้นที่ไปพักกลางวัน แต่พอสัญญาณพัก เด็กชายสมพรวิ่งออกนอกห้องทันทีโดยที่ยังทำงานไม่เสร็จคุณจึงเรียกสมพรมาหา

บทบาทของนักเรียน

คุณเป็นเด็กชายสมพร และไม่คอยกลัวครูฝึกสอนนัก เพราะครูฝึกสอนใจดี เมื่อได้ขึ้นสัญญาณพักคุณจึงเก็บสมุดแบบฝึกหัด แล้ววิ่งออกนอกห้องไปพักทันที โดยที่คุณยังทำแบบฝึกหัดไม่เสร็จ คุณจึงถูกครูเรียกมาหา

๑๑. ปัญหาเด็กเข้ากับเพื่อน ๆ ไม่ได้

บทบาทของครู

คุณเป็นครูฝึกสอนวิชาวิทยาศาสตร์ตอนท้ายชั่วโมงคุณได้แบ่งเด็กในชั้นออกเป็นสี่หมู่เพื่อศึกษาค้นคว้างานเป็นกลุ่ม ๆ ตามความสมัครใจโดยให้หัวหน้าหมู่เขียนชื่อสมาชิกภายในกลุ่มส่ง ปรากฏว่าเด็กหญิง นิตา ไม่มีชื่ออยู่ในกลุ่มใด ๆ คุณจึงถามนิตาว่าจะอยู่ในกลุ่มใด นิตาบอกหนูไม่อยู่กลุ่มใด ๆ ทั้งนั้น ขอทำงานคนเดียว

บทบาทของนักเรียน

คุณเป็นเด็กหญิงนิตา เมื่อครูให้แบ่งกลุ่มคุณได้สมัครอยู่กับกลุ่มต่าง ๆ กับเพื่อน แต่ไม่มีกลุ่มโดยยอมให้ครูทำงานร่วมด้วย คุณจึงนั่งเฉย ๆ เมื่อครูซักถามคุณจึงบอกครูว่าจะทำงานที่ครูมอบให้เพียงคนเดียว

๑๒. ปัญหาเด็กพูดไม่สุภาพ

บทบาทของครู

คุณเป็นครูฝึกสอนในวันธรรมดาปีที่ ๑ ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง ขณะที่คุณสอนวิชาภาษาไทยคุณเรียกเด็กหญิงกึ่งนาง ออกมาเขียนคำว่าขอ บนกระดานดำ ขณะที่เด็กหญิงกึ่งนางจะออกมาเขียนก็ได้หันไปคำเพื่อนผู้ชายที่อยู่ข้างหลังเธอช่วยดอคำหยามคาย

บทบาทของนักเรียน

คุณเป็นเด็กหญิงกึ่งนางอายุ ๗ ปี อยู่โรงเรียนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ขณะที่กำลังสอนอยู่นั้น คุณถูกเพื่อนผู้ชายที่นั่งข้างหลังดึงขมคุณเล่นบ่อย ๆ พอคุณถูกครูเรียกให้ออกไปเขียนคำภาษาไทยบนกระดานดำ เพื่อนผู้ชายคนนั้นได้กระตุกขมคุณอย่างแรง คุณโมโหจึงหันไปคำ คับดอคำที่ไมสุภาพ

๑๓. ปัญหาเด็กพุกโกหก

บทบาทของครู

คุณเป็นครูฝึกสอนชั้น ป.๓ ของโรงเรียนแห่งหนึ่งสอนในวิชาคณิตศาสตร์ เช้าวันหนึ่งก่อนสอน
เช้า คุณได้ให้นักเรียนทุกคนนำสมุดแบบฝึกหัดมาส่งครู เพื่อตรวจงานที่มอบให้ทำในช่วงที่ว่างแล้ว
เมื่อคุณตรวจสมุดแบบฝึกหัดแล้วก็ส่งคืนนักเรียน โดยคุณทราบว่าเด็กชายแก้วไม่ได้ส่งสมุด คุณจึงถาม
ในชั้นว่าใครยังไม่ส่งสมุดบ้าง ก็ไม่มีใครตอบ คุณจึงถามว่าแก้วส่งหรือยัง แก้วบอกผมส่งแล้วครับ
คุณจึงให้แก้วหยิบสมุดแบบฝึกหัดมาใหญ่ แก้วกลับบอกว่ายังไม่ได้รับคืน คุณจึงเปิดกระเป๋าหนังสือของ
แก้วดูก็พบสมุดแบบฝึกหัดที่ยังไม่ได้ทำ

บทบาทของนักเรียน

คุณเป็นเด็กชายแก้วอายุ ๑๓ ปี เป็นนักเรียนชั้นประถมปีที่ ๓ ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง
คุณมักไม่ทำการบ้าน เมื่อครูเรียกตรวจการบ้านคุณจึงไม่นำไปส่ง เพราะคุณคิดว่าครูคงจะไม่นับจำนวน
เมื่อครูถามรวม ๆ ว่าใครยังไม่ส่งคุณจึงเฉย ๆ เมื่อครูถามตัวคุณว่าส่งหรือยังคุณก็กลัวถูกทำโทษ คุณจึง
โกหกว่าส่งแล้ว เมื่อครูขอคุณก็บอกว่ายังไม่ได้รับคืน จนครูมาเปิดกระเป๋าคุณ แล้วพบสมุดแบบฝึกหัดที่
ยังไม่ได้ทำเลย

๑๘. ปัญหาเด็กชอบลงดีครู

บทบาทของครู

คุณเป็นครูฝึกสอนชั้นประถมปีที่ ๔ ของโรงเรียนประถมแห่งหนึ่ง ขณะที่คุณกำลังสอนวิชาวิทยาศาสตร์ คุณเห็นเด็กชายอนันต์กำลังคุยกับเพื่อน ๆ ด้วยเสียงอันดัง โดยไม่ฟังคุณสอนที่แรกคุณได้ตักเตือนไม่ให้ส่งเสียงรบกวนเพื่อน แต่นั่นก็ไม่ใช่ คุณจึงรู้ว่าถ้าคุณอีกจะหักคะแนน ๑๐ คะแนน แทนที่เด็กชายอนันต์จะเกรงกลัว กลับคุยส่งเสียงดังกว่าเก่าอีก และทำให้คุณหักคะแนนเขา

บทบาทของนักเรียน

คุณเป็นเด็กชายอนันต์ นักเรียนชั้นประถมปีที่ ๔ ของโรงเรียนประถมแห่งหนึ่ง คุณเป็นเด็กที่ไม่ตั้งใจเรียน เวลาเรียนทุกชั่วโมงคุณจะส่งเสียงคุยกับเพื่อน ๆ เสมอ โดยไม่เกรงกลัวครู ขณะที่คุณเรียนเลข คุณได้คุยกับเพื่อน ๆ ด้วยเสียงอันดัง เมื่อครูเตือนคุณก็หยุดคุยพอครูสอนต่อคุณก็คุยอีก เมื่อคุณถูกขู่จะหักคะแนนกลุ่มคุณรู้สึกอยากลงดี คุณจึงหาหาบายครูโดยส่งเสียงดัง และทำให้ครูหักคะแนนคุณด้วยเสียงอันดัง

๑๕. ปัญหาเด็กชอบแสดงออก

บทบาทของครู

คุณเพ็งจะมาฝึกสอนในโรงเรียนสาธิตเป็นสัปดาห์แรก ในขณะที่คุณกำลังอธิบายเกี่ยวกับเนื้อหาในวิชาประวัติศาสตร์อยู่นั้น เด็กชายสนิทกำลังชวนเพื่อน ๆ คุย คุณจึงหยุดบรรยายลง ๆ ถึงมารยาทในชั้นเรียน ว่าจะต้องตั้งใจเรียน ไม่คุยกันขณะครูสอน แล้วคุณก็สอนต่อ แต่เด็กชายสนิทเปลี่ยนจากคุยกับเพื่อนมาพยายามพูดแข่งเนื้อหาที่คุณสอนอยู่ และเมื่อคุณถามปัญหาเด็กคนอื่นในชั้น สนิทจะแย่งตอบก่อนทันทีโดยที่คุณไม่ได้เรียกเขา

บทบาทของนักเรียน

คุณเป็นนักเรียนสาธิตแห่งหนึ่งกำลังเรียนชั้น ป. ๔ อายุ ๑๐ ปี พ่อคุณเป็นครูซึ่งเอาใจใส่การเรียนของคุณมากและสอนบทเรียนพิเศษให้คุณล่วงหน้าทุก ๆ วัน คุณจึงสามารถจะรู้เนื้อหาที่ครูจะสอนได้เป็นอย่างดี ในขณะที่ครูสอนคุณจึงพูดกับเพื่อนถึงวิชาที่ครูกำลังสอนอยู่ เมื่อครูอบรมในชั้นคุณก็อยากจะแสดงให้ครูรู้ว่าถึงแม้คุณจะคุยแต่คุณก็รู้เรื่องดี คุณจึงพยายามพูดคัดค้านครู และแย่งเพื่อนตอบ

"This document is the property of the Thailand Information Center (TIC), Chulalongkorn University and is to be returned w.i.t. in two weeks to the Thailand Information Center, Ratasart Building 3, Chulalongkorn University"

๑๖. ปัญหาแสดงความไม่เหมาะสมต่อครู

บทบาทของครู

คุณเป็นครูหญิงสอนวิชาภาษาไทยในชั้นประถมปีที่ ๓ เข้าวันหนึ่งขณะคุณสอนหลักภาษาเกี่ยวกับการใช้คำสุภาพ เมื่อคุณสอนจบคุณได้เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามปัญหาที่สงสัย ก็มีเด็กชายวินัย ซึ่งเป็นเด็กค่อนข้างเรียนดีและเป็นเด็กโตที่สุดในชั้น ได้แก่งถามปัญหาบางอย่าง ซึ่งคุณก็บอกและอธิบายให้ฟัง พอคุณอธิบายจบ วินัยก็พูดว่ากูเข้าใจแล้ว

บทบาทของนักเรียน

คุณเป็นเด็กชายวินัย อายุ ๑๓ ปี เรียนอยู่ในโรงเรียนประถมแห่งหนึ่ง ขณะที่คุณเรียนวิชาภาษาไทยเกี่ยวกับการใช้คำสุภาพ คุณก็ตั้งใจฟังอย่างดี เมื่อครูสอนจบเปิดให้ซักถาม คุณได้ถามว่าคำที่พระเจ้าแผ่นดินพูดสุภาพหรือไม่ เมื่อครูบอกว่าสุภาพ คุณได้ถามอีกว่าถ้าเรานำคำที่พระเจ้าแผ่นดินมาใช้พูดถือว่าสุภาพหรือไม่ ครูก็ตอบคุณว่าใช่ คุณนึกถึงคำที่พ่อขุนรามคำแหงพูดว่า "กู" คุณจึงแก่งพูดกั๊ง ๆ ว่า กูเข้าใจแล้ว

๑๓ ปัญหาเด็กไม่ทำการบ้าน

บทบาทของครู

คุณเป็นครูฝึกสอนในโรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่ง และได้สอนวิชาคณิตศาสตร์
ในชั้นประถมปีที่ ๓ ตอนเย็นเมื่อคุณสอนเสร็จแล้ว คุณได้ให้การบ้านโดยจดให้บนกระดานดำ
แล้วคุณได้เปิดโอกาสให้นักเรียนในชั้นได้ซักถามข้อสงสัย เมื่อเสร็จแล้วคุณได้สั่งว่าพรุ่งนี้เช้า
ให้มาส่งไว้ที่โต๊ะทุกคน ถ้าใครไม่นำมาส่ง จะถูกทำโทษ แต่พรุ่งขึ้นคุณตรวจสมุด คุณก็พบว่า
เด็กหญิงพิกุล ซึ่งเป็นเด็กที่เรียนเก่งไม่เคยส่งสมุด คุณสอบถามก็ปรากฏว่าไม่ได้ทำ

บทบาทของนักเรียน

คุณเป็นเด็กหญิงพิกุล ซึ่งเรียนอยู่ในชั้นประถมปีที่ ๓ เมื่อครูสั่งให้ทำการบ้าน
คุณก็ตั้งใจจะทำ แต่กลับไปบ้านคุณต้องไปช่วยแม่ขายขนมที่ตลาด คุณคิดว่าจะกลับไปทำ
ตอนดึก เมื่อเลิกขายขนมแล้ว แต่คุณก็ไม่ได้ทำ เพราะคุณง่วงนอน เจ้าคุณก็ต้องช่วยทำงานบ้าน
อีก คุณจึงไม่มีการบ้านมาส่งครูและ ถูกครูเรียกพบ คุณจึงบอกกับครูว่าไม่ได้ทำการบ้าน

๑๘. ปัญหาเด็กลักขโมย

บทบาทของครู

คุณเป็นครูฝึกสอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ตอนเป็นวันศุกร์ ขณะที่คุณจะปล่อยนักเรียนกลับบ้าน เด็กชายแดงไต่ร่องไห้มาฟ้องครูว่า เงินที่แม่ให้มาซื้อของหายไป ๑๐ บาท หลังจากที่คุณซักถามถึงสถานที่เก็บเงิน และเวลาที่หายแล้ว คุณก็ได้ทราบว่าแดงเก็บเงินไว้ในกระเป๋าหนังสือ และไม่ได้ดูเงินเลย เพิ่งจะรู้ว่าเงินหายไปตอนจะกลับบ้าน คุณได้พูดกับเด็กในชั้นว่า ใครเอาเงินของแดงไปให้นำมาคืน ก็ไม่มีใครรับ คุณจึงให้เด็กทุกคนมายื่นหน้าชั้น แล้วคุณกระเป๋าก็พบเงินอยู่ในกระเป๋าของทองดีซึ่งเป็นเพื่อนของแดงเอง

บทบาทของนักเรียน

คุณเป็นนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ขณะที่กลับบ้านก็พบว่า เงินที่แม่ฝากมาซื้อของตอนเย็นหายไป คุณจึงบอกกับครูประจำชั้น และช่วยครูค้นจนพบอยู่ในกระเป๋าของทองดี เพื่อนของคุณ

คุณเป็นทองดี ซึ่งเป็นเพื่อนกับแดง คุณได้เปิดกระเป๋าแดง เพื่อขอยืมหนังสือขณะที่แดงไปส่งงานครู พอที่คุณเห็นเงินในกระเป๋าแดง ๑๐ บาท คุณจึงหยิบเงินมาซ่อนไว้ในกระเป๋าของตัวเอง เมื่อครูซักถามคุณก็ทำเฉยเสีย แต่ในที่สุดครูก็พบเงินในกระเป๋าของคุณ

๑๙. ปัญหาเด็กไม่พูดกับครู

บทบาทของครู

คุณเป็นครูฝึกสอนวิชาภาษาอังกฤษ ในโรงเรียนประถมแห่งหนึ่ง คุณได้ตั้งใจสอนเด็กอย่างจริงจังโดยใช้อุปกรณ์หลายอย่าง วิธีสอนของคุณก็พยายามให้เด็กได้ออกเสียงให้ถูกต้อง คุณฝึกให้เด็กออกเสียงตามคุณ ตามอุปกรณ์ที่ชี้ให้ดู พร้อม ๆ กันทั้งชั้น ต่อมาคุณก็ฝึกให้เด็กได้ออกเสียงทีละคน พอถึงเด็กหญิงมาลี ปรากฏว่ามาลีกลับนั่งเฉย คุณให้มาลีออกเสียงตามคุณ มาลีก็นิ่งเฉยอีก คุณจึงซักถามว่าทำไมไม่พูดมาลีทำท่าจะร้องไห้

บทบาทของนักเรียน

คุณเป็นเด็กหญิงมาลี อายุ ๑๑ ปี เรียนอยู่ชั้นประถมปีที่ ๒ คุณเป็นคนที่ไม่ชอบเรียนหนังสือ ไม่ค่อยคิด และคุณชอบวิชาภาษาอังกฤษมาก ในช่วงเวลาว่างคุณจึงรู้สึกกลัวครู และไม่กล้าที่จะพูดหรือตอบคำถามครู เพราะคุณไม่ค่อยมีความรู้ทางด้านภาษาอังกฤษเลย ดังนั้นเมื่อครูถามคุณก็จะนิ่ง และถามมาก ๆ คุณก็ร้องไห้

๒๐. ปัญหาแสดงความไม่เคารพครู

บทบาทของครู

คุณเป็นครูฝึกสอนโรงเรียนสาธิตแห่งหนึ่งในชั้นประถมปีที่ ๒ ในขณะที่คุณกำลังสอนคณิตศาสตร์อยู่ เด็กชายเอกได้ตะโกนออกมาว่าไม่เข้าใจเลยว้าย คุณได้เรียกเด็กชายเอกให้ลองทำบนกระดาน เด็กชายเอกก็ทำได้ คุณถามเด็กชายเอกว่าเข้าใจไหม เด็กชายเอกก็ตอบตะโกนอีกว่าไม่เข้าใจ ๆ สอนไม่รู้เรื่อง แล้วเด็กชายเอกก็ตะโกนบอกเพื่อน ๆ ว่าครูขโมยนาฬิกาไป คุณได้เรียกเด็กชายเอกมาถาม

บทบาทของนักเรียน

คุณเป็นเด็กชายเอกอายุ ๑๑ ปี เรียนอยู่ชั้นประถมปีที่ ๒ คุณได้นำนาฬิกาไปฝากครูฝึกสอนไว้ เพราะคุณจะไปฝึกพลศึกษา เมื่อเข้าชั้นมาเรียนคณิตศาสตร์ คุณเข้าห้องเรียนซ้ำจึงยังไม่ได้เอานาฬิกาคืน คุณมานั่งเรียนคณิตศาสตร์ก็รู้สึกว่าครูฝึกสอน สอนเนื้อหาวิ้งง่ายเกินไปไปขึ้นเรียนบทใหม่เสียที คุณรู้สึกไม่พอใจ จึงแกล้งตะโกนสอดแทรกการสอนของครู พอครูให้ออกไปทำบนกระดานคุณก็ทำ และได้ขอนาฬิกาคืน พร้อมทั้งแกล้งตะโกนว่าครูขโมยนาฬิกาไป เมื่อครูถามคุณก็ไม่ยอมพูด

แบบสอบถาม

แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการแก้ปัญหาในการฝึกสอน

ในการฝึกสอนของท่าน ท่านย่อมจะประสบปัญหาต่าง ๆ ในชั้นเรียน ซึ่งแต่ละคนก็มีวิธีการแก้ปัญหาที่แตกต่างกัน และการแก้ปัญหานั้น ๆ อาจมีทั้งที่ประสบผลสำเร็จและไม่ประสบผลสำเร็จ จุดประสงค์ของการให้ตอบแบบสอบถามครั้งนี้ ก็เพื่อจะศึกษาถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน รวมทั้งวิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของท่าน เพื่อนำไปสร้างเป็นแนวทางในการฝึกแก้ปัญหาของผู้ที่จะออกฝึกสอนในรุ่นต่อไป จึงขอให้ท่านเลือกปัญหาที่สำคัญที่สุดที่ท่านพบในการฝึกสอนเพียง ๒ ปัญหา คือ ปัญหาที่ท่านแก้ได้ผล และปัญหาที่ท่านแก้ไม่ได้ผล อาจเป็นปัญหาต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑. ปัญหาเกี่ยวกับการขาดเรียน เช่น ไม่เข้าชั้นเรียน ไม่มาโรงเรียน มาสาย
เช้าห้องช้า
๒. ปัญหาทางด้านการเรียนการสอน เช่น การเรียนอ่อน ไม่ชอบบางวิชา
๓. ปัญหาที่เกิดจากสภาพทางกาย เช่น สุขภาพไม่ดี ร่างกายพิการ ร่างกายได้รับบาดเจ็บ
๔. ปัญหาทางด้านบุคลิกภาพ เช่น การปรับตัวเข้ากับสังคมไม่ดี
๕. ปัญหาทัศนคติที่มีต่อครู เช่น ไม่ลงรอยกับครู ไม่พอใจการกระทำต่าง ๆ ของครู แสดงอาการไม่สุภาพต่อครู เกลียดครู
๖. พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอื่น ๆ เช่น ก่อความไม่สงบในชั้นเรียน แสดงเล่ห์เหลี่ยมต่าง ๆ ในการเรียนการสอน พูดยก พูดยบาย โยน ขโมยของ ขาดความตั้งใจและความสนใจในการเรียน มีพฤติกรรมก้าวร้าวต่อนักเรียนอื่น ๆ ทำลายของของครูและผู้อื่น
๗. ปัญหาอื่นที่นอกเหนือจากนี้

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามนี้มี ๒ ตอน ตอนที่ ๑ เป็นปัญหาที่ท่านประสบและแก้ได้ผล
ตอนที่ ๒ เป็นปัญหาที่ท่านประสบและแก้ไม่ได้ผล
๒. ขอให้ท่านเขียนเล่ารายละเอียดให้มากที่สุดในการตอบแบบสอบถามแต่ละข้อ
๓. การเขียนแบบสอบถามนี้ไม่มีผลเสียใด ๆ ต่อการฝึกสอนของท่าน

ขอขอบคุณในการให้ความร่วมมือ

น.ส.อารีย์   ศิษย์ดวงธ   น.ส.สิรินา   ได้มกรุท
นายไพศาล   อัมประ เสริฐ   น.ส.นันทนา   จุฬังคะ

แบบสอบถาม

ตอนที่ ๑ ปัญหาที่ประสบและแก้ไข

รายละเอียดเกี่ยวกับตัวเด็กเจ้าของปัญหา

ชื่อ.....เพศ.....อายุ.....ปี เรียนชั้น.....
มีนักเรียนในชั้นนี้.....คน ชาย.....คน หญิง.....คน เด็กมีพี่.....คน
น้อง.....คน อาศัยอยู่กับ.....

ตัวปัญหาและการแก้ปัญห

๑. ปัญหาเป็นอย่างไร.....
.....
.....
.....
.....
.....
๒. ท่านดำเนินการแก้ปัญหอย่างไร.....
.....
.....
.....
.....
.....
๓. ผลจากการแก้ปัญห.....
.....
.....
.....
.....
.....

๔. ท่านคิดว่า นิสิตฝึกสอนคนอื่น ๆ จะแก้ปัญหานี้ได้อย่างไร หรือมีวิธีการอื่น ๆ ที่จะแก้ปัญหานี้
ได้อย่างไร.....

ตอนที่ ๒ ปัญหาที่ประสบและแก้ไขไม่ได้

รายละเอียดเกี่ยวกับตัวเด็กเจ้าของปัญหา

ชื่อ..... เพศ..... อายุ..... ปี
เรียนชั้น..... มีนักเรียนในชั้น..... คน หญิง..... คน เด็กมีพี่
.....คน มีน้อง.....คน อาศัยอยู่กับ.....

ตัวปัญหาและกร แก้ปัญหา

๑. ปัญหา เป็นอย่างไร.....

๒. ท่านอ่านนิศจรแก้ปัญหาคงอย่างไร.....

๓. ผลของการแก้ปัญหา.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....

๔. ท่านคิดว่านิสิตฝึกสอนคนอื่น ๆ จะแก้ปัญหานี้อย่างไร หรือมีวิธีการอื่น ๆ ที่จะแก้ปัญหานี้
ได้อย่างไร.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....

การศึกษารายกรณี (Case Study)

ปัญหาเด็กไม่สนใจเรียน

วนิดาเป็นครูใหม่ของโรงเรียนประถมศึกษาที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่ง เธอเพิ่งจบการศึกษาระดับ ป.กศ.ตน พอเริ่มเข้าทำงานก็ได้รับหน้าที่เป็นครูประจำชั้น ป.4 ข. ในชั้นมีนักเรียน 30 คน ชาย 16 คน หญิง 17 คน วนิดาเห็นว่านักเรียนทุกคนในชั้นน่ารัก เธอต้องการให้นักเรียนทุกคนมีผลการเรียนดี จึงกวัดข้นในเรื่องความสนใจในการเรียนของนักเรียนมากที่สุด ในจำนวนนักเรียนที่น่ารักทั้งหมด นิตติจะเป็นผู้ที่มีความเด่นมากกว่าเพื่อน เขาเพิ่งเข้าเรียนในชั้น ป.4 ของโรงเรียนนี้ในป.นี้เอง นิตติของเขาคือ เป็นคนไทยประจำต่างประเทศ เขาจึงอยู่กับคุณตาคุณยาย ซึ่งรักเขามาก นิตติเป็นเด็กฉลาดดี แต่งตัวสะอาด มีอุปกรณ์ในการเรียนพร้อม มักมีของเล่นแปลก ๆ ใหม่ ๆ มาอวดเพื่อนเสมอ เขาเป็นคนใจกว้างเอื้อเฟื้อต่อเพื่อน ๆ ในชั้น ฉลาด ข่างพูด มีคำถามแปลก ๆ มาถามวนิดาอยู่เสมอ แต่ในเวลาเรียน นิตติจะทำให้วนิดาหนักใจ เพราะเขาไม่ให้ความสนใจในบทเรียนเท่าที่วนิดาหวังไว้ บ่อยครั้งที่เขาเคี้ยวหมากฝรั่งในเวลาเรียน พอครูเตือนเขาก็หยุดเคี้ยว ต่อจากนั้นก็หันไปคุยกับเพื่อน ๆ ที่นั่งอยู่ข้าง ๆ เอาของเล่นขึ้นมาเล่น ขวนเพื่อนเล่นคุยถ้าเพื่อนไม่เล่นเขาจะเล่นคนเดียว ครูบอกให้เขาเก็บเขาก็เก็บ แต่ก็เอาขึ้นมาเล่นอีกในเวลาต่อมา มีบ่อยครั้งที่ครูเก็บของเล่นไปและคืนให้เวลาเลิกเรียน และบอกว่าถ้าเขาเอาขึ้นมาเล่นในเวลาเรียนอีก ครูจะยึดไว้เฉยๆ ไม่ให้คืน เขาก็เชื่อฟัง ไม่เอาของเล่นขึ้นมาเล่นในเวลาเรียน แต่จะนั่งเคาะโต๊ะบ้าง เอาขาขึ้นมา นั่งขัดสมาธิบนเก้าอี้บ้าง ร้องเพลง บางทีเอาไม้บรรทัดแหย่เพื่อนที่นั่งข้างหน้า เคาะหน้าแข้งเพื่อนที่นั่งข้างหลัง เขกหัวเพื่อนซึ่งทำให้เพื่อนเหล่านั้นไม่เป็นอันเรียน วนิดาไม่ต้องการทำโทษรุนแรง จึงให้นิตติไปยืนหน้าชั้น เขากลับเห็นเป็นของสนุก ไม่ย่นเฉย ๆ ยืนกางขาบ้าง ยึดคิ้วกับเพื่อนที่นั่งเรียน ทำหน้าหยอกกับเพื่อน ๆ จึงยิ่งทำให้นักเรียนในชั้นสนใจกับท่าทางของนิตติมากกว่าสนใจครูที่สอน วนิดาเรียกนิตติ

ไปเดือนเป็นส่วนตัว เขาบอกกับครูว่า ที่ครูสอนเขารวมคแล้ว เพราะอยู่ที่บ้านคนตาบอด
โง่เลยเบื่อไม่ยอมเรียน นั่งเฉย ๆ ก็เบื่ออีก เลยหาเพื่อนสนุกดี ต่อมานักจิ้งโง่หนี
ทำงาน ทำแบบฝึกหัดมากกว่าคนอื่น เขาก็ทำเสร็จอย่างรวดเร็วและถูกต้อง พอเสร็จ
เขาก็เริ่มหาหาเพื่อน รบกวอนชั้นเรียนอีก ขณะนี้นักจิ้งกำลังคิดว่า จะทำอย่างไรดี นึก
จึงจะเลิกรบกวอนเพื่อน ๆ และตั้งใจเรียนในขณะที่ครูสอน

แบบสอบถามแสดงความคิดเห็นของท่านต่อการแก้ปัญหาในการศึกษาเป็นรายกรณี

คำชี้แจง

เมื่อท่านอ่านการศึกษาเป็นรายกรณี ที่แจกให้แล้ว โปรดแสดงความคิดเห็นของท่านโดยเขียนตอบในคำถามดังต่อไปนี้

1. ในการแก้ปัญหาของครู เช่นนี้ ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร? .....

.....

ก. ท่านคิดว่าวิธีการแก้ปัญหาของครูมีข้อดีอย่างไร ? .....

.....

.....

.....

ข. ท่านคิดว่าวิธีการแก้ปัญหาของครู มีข้อเสียอย่างไร ? .....

.....

.....

.....

2. ถ้าท่านพบปัญหาเช่นในกรณีนี้ ท่านจะแก้ปัญหาด้วยวิธีการใด ? .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

การแสดงบทบาท (Role Playing)

ปัญหาของเด็กที่อวดดี

บทบาทของครู

คุณเป็นครูฝึกสอนในชั้น ป.7 ในช่วงโมงแรกของการสอนคุณสอนวิชาภาษาไทย คุณมีแผนภูมิคำที่มักเขียนผิดมาแสดงให้นักเรียนดูด้วย ทั้งแต่ต้นชั่วโมงคุณสังเกตเห็นว่า เด็กชาย รัฐ ซึ่งนั่งโต๊ะแถวหน้าสุด นั่งทำหน้าตาทางล่อเลียนคุณ เมื่อคุณเรียกให้เขาตอบคำถาม เขาก็ลุกขึ้นยืนตอบ เมื่อตอบแล้วเขาก็ยกมือและบอกว่า "น่าจะถามเด็ก ป.4 มากกว่า" คุณเห็นว่าเขาตอบถูกต้องและเป็นชั่วโมงแรกในการสอนจึงมีใครหรือว่ากล่าวแต่ประการใด รัฐนั่งลง มองที่คุณสอนด้วยท่าทางไม่เชื่อใจ บางครั้งก็หันไปพยักหน้า ทำทาบุยไปกับเพื่อนข้างหลัง เมื่อถึงตอนที่คุณจะให้เอาแผนภูมิที่คบบนกระดานคำ คุณนำคินน้ำมันสำหรับขีดแผนภูมิต่างไวบนโต๊ะ หันไปวางแผนภูมิทับกับกระดาน คุณได้ยินเสียงนักเรียนในชั้นหัวเราะ เมื่อหันมาจะหยิบคินน้ำมัน ปรากฏว่า หายไปเสียแล้ว คุณเห็นรัฐกำลังนั่งปั้นคินน้ำมันเล่นอยู่ คุณทราบทันทีว่าเขาต้องหยิบมันไปขณะที่คุณหันหลังให้ชั้น คุณจึงเรียกรัฐให้ออกมาหา คุณ

บทบาทของนักเรียน

คุณชื่อรัฐ เป็นนักเรียนชั้น ป.7 วิชาภาษาไทย มีครูฝึกสอนเป็นผู้สอน คุณต้องการเรียนวิชานี้กับครูคนเก่าเพราะสอนสนุก คุณจึงไม่พอใจที่ครูฝึกสอนจะมาสอนในวิชานี้ ชั่วโมงแรกที่ครูฝึกสอนเขามาสอน คุณจึงทำท่าทางต่าง ๆ ล่อเลียนให้ครูฝึกสอนทราบว่า คุณไม่ต้องการเรียนวิชานี้กับเขา แต่ครูฝึกสอนกลับไม่สนใจท่าทางของคุณ เรียกให้คุณตอบคำถาม คุณตอบได้และพูดประชดประชันว่าจะไปตามเด็ก ป.4 เพราะ คุณคิดว่าคำถามนั้นง่ายไปสำหรับคุณ ครกก็ไม่ทำอะไร เมื่อครูเอาแผนภูมิขึ้นมาขีด คุณจึงหยิบคินน้ำมันที่ครูวางไวบนโต๊ะในขณะที่ครูหันหลังให้ชั้นเรียนเพื่อขีดแผนภูมิ และเอามันไปเล่น ครูหันมาเห็นจึงเรียกคุณไปหา

แบบสอบถามแสดงความคิดเห็นของท่านต่อการแก้ปัญหาจากการแสดงบทบาท

คำชี้แจง

เมื่อท่านดูการแสดงบทบาทแล้ว โปรดแสดงความคิดเห็นของท่านโดยเขียน
ตอบในคำถามดังต่อไปนี้ :-

1. ในการแก้ปัญหาของครูเช่นนี้ ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร ? .

.....

.....

.....

ก. ท่านคิดว่าวิธีการแก้ปัญหาของครูมีข้อดีอย่างไร ?

.....

.....

.....

ข. ท่านคิดว่าวิธีการแก้ปัญหาของครู มีข้อเสียอย่างไร ?

.....

.....

.....

2. ถ้าท่านเป็นครูแสดงบทบาท ท่านจะคิดแก้ปัญหานี้อย่างไร ?

.....

.....

.....

.....

แบบสำรวจความคิดเห็นต่อการสอนแก้ปัญหาโดยใช้วิธีฝึกจากแบบจำลองของปัญหา (Simulation) ทั้ง 2 แบบ คือ การศึกษาเป็นรายกรณี (Case Study) และการแสดงบทบาท (Role Playing)

คำชี้แจง ให้ท่านขีดเครื่องหมาย (✓) ในช่องที่ท่านเห็นด้วยมากที่สุด

ตัวอย่าง

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
o ท่านชอบการเรียนที่มีกิจกรรมเพียงใด					
oo ท่านรวมกิจกรรมมากน้อยเพียงใด					

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ท่านคิดว่าวิธีการสอนนี้เพิ่มพูนความรู้ในการแก้ปัญหาของนักเรียนเพียงใด					
2. ท่านคิดว่าวิธีการสอนนี้สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนได้คือเพียงไร					
3. ท่านคิดว่าวิธีการสอนนี้ช่วยให้ท่านอยากคิดแก้ปัญหานักเรียนมากน้อยเพียงใด					
4. ท่านคิดว่าวิธีการสอนนี้ช่วยให้สมาชิกมีส่วนร่วมเพียงใด					

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5. ท่านคิดว่าแบบจำลองของปัญหา ช่วยให้ท่านเกิดความรู้สึกว่าท่านเข้าไปแก้ปัญหาจริง ๆ มากน้อยเพียงใด .					
6. ท่านคิดว่าการใช้แบบจำลองของปัญหาจะสามารถรวบรวมวิธีการแก้ปัญหาของนักเรียนได้มากน้อยเพียงใด .					
7. ถ้าท่านได้ฝึกแบบจำลองของปัญหา ท่านคิดว่าท่านสามารถจะตัดสินใจแก้ปัญหาของนักเรียนได้เพียงใด .					
8. ท่านเห็นด้วยกับวิธีสอนแก้ปัญหาของนักเรียนโดยที่ใช้แบบจำลองของปัญหานี้มากน้อยเพียงใด .					
9. ท่านคิดว่าวิธีการฝึกแก้ปัญหา โดยใช้แบบจำลองของปัญหานี้ให้ความสนุกและเพลิดเพลินมากกว่าการบอกให้แก้ปัญหามากน้อยเพียงใด .					
10. ท่านคิดว่าควรใช้วิธีการสอนโดยที่ใช้แบบจำลองของปัญหา เช่นนี้ในสถาบันฝึกหัดครูมากน้อยเพียงใด .					

การศึกษาพฤติกรรมของนิสิตปริญญาตรีสาขาประมงที่ออกฝึกสอนต่อการแก้ปัญหาในชั้นเรียน
และการสร้างแบบจำลองของปัญหา (Simulation) เพื่อใช้ฝึกสอนนิสิตนักศึกษา
ในการคิดแก้ปัญหาาก่อนออกฝึกสอน

บทคัดย่อ

ของ

ไพศาล อัมประเสริฐ

เสนอต่อวิทยาลัยบริหารการศึกษา
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

๑๔ มีนาคม ๒๕๑๓